

СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союзу“.

Рік XV. Нью Йорк. Четвер, 18-го Априля 1907. Число 16.

Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, April 18, 1907. No. 16.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Март 1907.

За померлих членів, їх жінок і за случаї каліцтва:	
Відд. 104. Марія Ваверчак, член і жона Николая, члена Р. Н. С., умерла 22. Фебруара 1907.....	1400 дол.
Відд. 53. Александер Федорчак, умер 13-го Фебруара 1907.....	700
Відд. 5. Іван Качкош, умер 25-го Фебруара 1907.....	1000
Відд. 19. Афан Панько, умер 19-го Марца 1907.....	1000
Відд. 2. Теодозій Сливинський, умер 2-го Марца 1907.....	1000
Відд. 37. Юлія Касарда жона Николи умерла 3-го Марца 1907.....	400
Відд. 62. Юлія Терлецька жона Амбровія, умерла 13-го Фебруара 1907.....	400
Відд. 2. Михайл Адам, за нездібність до праці.....	100
Відд. 24. Павло Дідик, за нездібність до праці.....	100
Відд. 3. Антін Щерба, за утрату воруха.....	200
Разом.....	6300.00
Платня головних урядників за Март	155.00
Адміністрація „Союзу“ за Фебр.	73.71
Весь розхід вносить.....	6528.71

Розмет платить 7.305 членів записаних на ціле посмертне і 687 членів записаних на пів посмертного.

Крім того кожний член платить за орган „Союзу“ по 10 центів, на Фонд Резервовий по 2 центи, на Фонд Народний по 1 цент, на Фонд Відних по 1 цент.

Разом платить: член на ціле посмертне \$1.00 цент. а на половину посмертного 57 цент.

К. Киріє, председатель. С. Ядловский, секретар.
А. Шаршона, касієр.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Цвітень.	
18	Теофіл
19	П. Евстахія
20	С. Георгія, Серап.
21	М. 5 п. Келесіа
22	П. Евстахія
23	Б. Терентія
24	С. Антія

— Українські виклади на університеті в Одесі. Як дносять до „Ради“, 26-го марта почав доцент Олександр Грушевський, брат проф. Мих. Грушевського і звисний письменник, викладати на одеській університеті по українськи надобовязковий курс української історії. Перший виклад зібрав велику масу слухачів.

— Після донесення українських газет російське міністерство народної освіти розіслало циркулярі проте, що гімназії, де заохочують, мають право завести науку української мови. Коли тепер пише „Рідний Край“ — батьки будуть байдужі до цієї справи, то вже винні будуть не бюрократичне міністерство, яке досі забороняло вчити рідної мови, а ми — небалі Українці.

— Фотографії увязнених студентів. Вже прийшли з Липська артистично виконані фотографії знімками наших героїв-академіків, що потерпіли за університетську справу. (Фотографічні знімки зладжені суть в тюрмних казачах і дають наглядний доказ всяких невіддільних і пошестірок, які наша молодіж там потерпіла). Смішно низька ціна одної фотографії — відвітки

(14 сот.) як рівнож і величезний попит за ними вже від тепер, дають запоруку, що в короткі наклад зістане вже вичерпаний. Для того в власнім інтересі, просимо дуже нашу публику спитати ся з замовленнями. Часть доходу призначена на добродійні цілі. Серия фотографій-відівок зложено з 8 ріжного рода знімок і коштує 1 кор. 12 сот. з почтовою пересилкою 20 сот. більше. З замовленнями прошу спитити ся до „Сокільського Базару“ Львів, ул. „Руська“.

(Діло)

ПОТРЕБА ПЕРЕВОДЧИКІВ.

United States Civil Service Commission оголосила конкурс на переводчиків (interpreters), яких буде потрібувати при різних імміграційних урядах. Платня 100 доларів на місяць. Кандидати мусять бути ситизенами Злучених Держав і мусять мати не менше 20 літ. Испити будуть здавати 15-го Мая 1907. Кожний Русин котрий хоче здавати испит на такого переводчика повинен сейчас написати до U. S. Civil Service Commission, Washington, D. C. або до найблизшого секретаря of the Board of Examiners, аби ему прислали application Forms 304 і 1141. Ти лікації треба як найточніше виконати і чим скорше відослати Комісії у Вашингтоні. Испити можна здавати з якої небудь мови, яку чоловік добре знає і з кількох мов нараз. Хто знає більше мов той скорше дістане місце.

Еслиб котрий Русин старався дістати місце переводчика а

потребував ще яких пояснень, нехай сейчас пише впрост до U. S. Civil Service Commission, Washington, D. C. або до найблизшого Secretary of the Board of Examiners а не до редакції „Свобода“ бо час короткій — шкода кожної втраченої хвили і комісія або секретар можуть дати точніші пояснення як ми.

— Руске товариство для охорони емігрантів. Дня 28 м. відбули ся в дух. семинарі у Львові перші загальні збори новозаснованого товариства сьв. Рафаїла для охорони руских емігрантів. Єсть се філія головного товариства сьв. Раф. у Відні, але має повну автономію. На зборах явилось звш 80 членів духовної і світської інтелігенції, котра з великим заінтересованем вислухала вичерпуючого і на основнім досвіді опертого реферату о. Ганицького. Товариство має на меті опікуватись тими, котрі рішили ся на еміграцію, так під зглядом релігійним як і матеріальним і коли наша суспільність зрозуміє і попре се нове діло матеріально (вступаючи як найчисленніше в члени) та морально, працюючи в дусі статута товариства, — то можемо мати надію, що змагаючи ся чим раз більше рух еміграційний удасть ся поправити так, як сего добро народу душевне і матеріальне вимагає. Загальні збори вибрати отсей виді: суд. радник Тит Ревакович (голова) о. д-р Жук заступник голови, п. Любомир Рожанський (секретар), о. Никита Будка (касир), д-р Кирило Студинський, о. Фоліс, о. А. Пеленьський, о. Стернюк, о. Донатович, о. Яр. Левицький, д-р І. Брик, о. Лиско, о. Ганицький, д-р Левицький, о. Т. Лежогубський, заступниками виділових: о. Е. Ваню, о. Ст. Мохнацький, о. І. Панківський, о. Боцян і о. М. Коритко. Адреса товариства: Товариство сьв. Рафаїла у Львові, ул. Коперника ч. 36.

— 720 селянських господарств на ліцитації за горівку. Угро-руська „Наука“ доносить про сумний стан руских селян в деяких сторонах Угорщини. В селі Пружина, трончанського комітету є від 15 літ коршмарем Натан Полюс. За той час у того Жиди задовжилось 720 місцевих селян. Коршмар заінтабулював ся на селянських грунтах, а в останнім часі вінс против усіх довжників жалобу до суду, котрий визначив на день 6-го мая сего року ліцитацію 720 селянських грунтів. Без сумніву завирили тут найбільше самі селяне, що так легкодушно влізли в кігті жидівської павки, але не менше винувати тут місцевий руский парох і мадярські власти, покликани до морального проводу темного населення.

— Др. Кенард, якого „Товариство приятелів“ вислало в російські губернії діткнені голодом, прислав з Самари 3-го Априля листа, в якому звертає ся до англійців і американців з просьбою а як найскорійшу поміч гол. чим. Він пише: „В полуднево-всхідних провінціях Росії живе 20 мільонів людей, які без скорой помічі навіть не в силі пережити найблизших жнив“. В самій Самарі, каже Др.

Кенард, тисячі народа лежить в смертельній горячці а що найменше 750.000 терпить голод. З сих послідних заледви 372.000 може сак так існувати при помочи одноразової запомоги в виді мізерного обіда. Одначе фонди сі напевно вичерпають ся найдалше до 1-го мая. Др. Кенард просить передовсім о скору доставу консервованого молока для дітей. Більше чим 300.000 дітей є без молока і тільки мякушкою хліба удержуєт ся їх при житю. Після нього конечно треба \$2.500.000, щоби вратувати житє 20 мільонам умираючих людей.

— Заворуження аграрні в Румунії втихли, та мабуть не на довго. Бо от телеграми принесли вістку що великі власники земельні опирають ся всяким заповідженнями королівським маніфестом реформам, та що король безсилний супроти їх опору. В виду того треба надіятись нових розрухів. Після послідних зіставлень вбито 10.000 учасників розрухів, а 15.000 арештовано, з яких знова багато за кару в участі в розрухах розстрілено.

— Страйк робітників броварних в Пітсбургу, що зєдинились в юнію робітників броварних пив. Америки і Канади, скінчив ся зобідною робітників. Всі вертають до праці, осягнувши підвищенє платні і зниженє годін праці. Машиністам і палячам знижено час праці з 12 годин на 8. Робучий час прочих робітників зредуковано з 9 год на 8. Страйк захопив 53 броварів в Пітсбургу і в цілм західнім дистрикті Пенсильванії.

— В Москву вернув ся з Америки та Англії Шишков; він їздив туди збирати гропі на голодних у Росії. Американці дали 10 тисяч доларів, а Англіїці 25 тисяч фунтів стерлінгів.

— Соціальна демократія в Німеччині, що потерпіла при недавних виборах до парламенту такий погром, обчислює тепер свою силу і виказує, що на ділі сторонницько скріпило ся, а доказом сего незвичайно сильний зріст партійної преси. Досить буде згадати, що центральний орган „Vorwarts“, який в грудні минушого року друкував ся денно в 120.000 примірників, з початком марца с. р. виходить в 138.000 примірників. Отже в часі виборчої компанії позискав той дньвник 18.000 передплатників більше! Органи інших сторонниць не подають свого виборчого білянсу.

— Селяне с. Дашковець, Подільської губернії зібтали на користь голодних вагон житя і одправили його в Самару.

— В Кінгстон, Джамайка, було знова сильне землетрясенє. Настав великий переполох між народом, одначе вскорі успокоїлося, коли довідались, що трясенє не спричинило ніякої шкоди.

— 7-го Априля с. р. відбулись в нашій читальні в Pleasant Home, Man. загальні збори, на яких вибрано нового голову, І. В. Дрогомирського на місце уступившого з причини виїзду на Грендонську парафію о. А. Вільчяньського. Від часу основания нашої читальні вплинуло до каси \$19.35. Противники наші від самого початку кидали болотом на нашу читальню, але як

каже псалмопівець — „падутъ грішници в мрежу свою“.

З поважанєм

І. В. Дрогомирський.

— Парафію в Syracuse, N. Y. обняв давно ожиданий о. В. Гриннак. Його адреса: 104 Wilburn Ave. Телефон 2778 І. Доокресні Русини як з Deferiet, Rome, Herkimer і Ithaca можуть удаватись до него з потребами.

— Дня 1-го Априля відбув ся похорон одинака-сина п. Андрія Варяна, прокуратора церкви в Syracuse. Народ наш, що доси вороже був настроєний до п. Андрія Варяна, в виду такого нещастя забув на свою вражду і дуже чисельно явив ся на похороні чим власне дав доказ свого прощення і пошанівку для п. Варяна.

— Семенови Хрущ а взглядно его жінці Тересі з Сиракуз, Н. Й. приключилось чимале нещастє. Дня 30-го марта носила згадана жінка паску святити до рим. кат. попа, та вертаючи домів впала зі сходів на діл і зломилла собі руку. Народ говорить, що се кара божя за се, що обоє Хрущі покинули свій обряд рідний і перейшли на латинське.

— На сходинах в п. Романюка в Нью-Йорку, зібтали тов. радикали для академіків 10 доларів. На фонд хлопський Радик. Партії зібтали \$20.90. Гропі сі вислано на руки адвоката Бачинського в Стрию.

Ів. Бучак.

Для арештованих руских студентів у Львові:

1). З Гленвуд, Вис. зложили Михайло Руба, 50 ц., Там Чміль 50 ц., Роман Юрчак 1 дол. Разом 2 дол.

2) В Бостон, Масс. жертвоували на руки М. Гордійчука: Мих. Гордійчук 1 дол.; по 75 цент.: Григорій Бекер, Петро Онуляк; по 50 цент.: Іван Калига, Никола Попович, Петро Магомет, Никола Ботулінський, Мартин Садовський, Павло Шидловський, Іван Майданий, Іван Зваріш, Федор Беззупка, Мих. Шадай; по 25 цент.: Тимко Магомет, Лука Дзівинський, Мих. Сіткевич, Андрей Кравець, Ілько Кулик, Павло Кудрик, Петро Христичев, Никола Дембіцький, Теофіл Прокурницький; Андрей Кутний 20 цент. Разом 10 дол.

Всім жертводателям складаю прилюдно сердечну подяку.

Мих. Гордійчук.

3). На руки Ів. Париліа зложили в Нью Бритейн, Конн. По 1 дол.: Іван Париліа, Осип Гибай, Ілько Глива; по 50 цент.: Іван Герент, Теодор Бенза, Василь Оліярчик, Даниїл Герент; Юрко Баля 35 цент.; по 25 цент.: Антон Кацак, Юстина Кацак, Оюстина Гажко, Осип Бенза, Гнат Білас, Михайло Вуйтович, Іван Лехман, Стефан Герент. Разом \$7.35

4). В незалежній церкві і на весілю Мартина Кліма в Брокенгед, Ман. Канада на руки о. Бачинського \$9.50.

5). Осип Бубняк, Детбридж, Канада 1 дол.

5). Зібрано на мітингах по Службі Божій, скликаних о. Н. Підгорецьким, на Curtis Bay, Md.

\$26.26, Baltimore, Md. \$11.12 а Брацтво Соед. ч. 57 в Baltimore, Md. жертвовало 5 дол.

Разом \$42.38

Комітет збірковий:

о. Н. Підгорецький
Ник. Дурдела,
Ігн. Ладна,
Мак. Тирпак.
6) Читальняники в Пітсбургу, Па. зібтали між собою \$123.80
Сего тижня зложено 196.03
Попередно 635.77

Разом \$831.80

Всім жертводателям сердечне Спаси-біг! Дальші жертви просимо присилати як найскорше, бо справа налягає.

Редакція „Свободи“.

ПОШУКУЮ

своїх краєнів Івана Савицького і Дмитра Осадчука, родом з села Поточиск пов. Городенка з Галичини, котрі минулої осені мешкали в Chicago, Ill. Хтоби о них знав або най они сами зголосять ся на адресу:
Michael Budzak,
201 State St.,
St. Paul, Minn.

У ЛІКАРЯ.

— А що вам залягає?
— Та пане дохтір меві долягає хороба....
— Але яка хороба?
— Ну, та ви вже на се дохтір, щоб ви знали яка хороба!...

— Знаєте, що Анна виходить за муж за Хрунівського?...
— Та знаю; але отсе є не до витовкування, що така розумна дівчина як Анна виходить за чоловіка так дурного, що хоче з нею женити ся.

— А градіуюю..... чув, що ви оженили ся....
— Так!... і сьм дуже вдоволений — маю жінку тиху, добру як ангел, мало вимагаючу....
— А, та що она маловимагаюча то сейчас видно із сього, що вийшла за вас....

Свій, то не мій.

— А хто там стукає?
— А я!....
— Що за я!?
— Та свій!
— Як свій, то не мій! Не відчиню і конець!...

— Подумайте собі добродію, що як ми були під північним бугном, то з великого зима аж нам огонь замерз, так що подомінь ми мусли рубати сокирами....

— Фііі... добродію! То еще дурниця. То як я був в Африці, під екватором, то панували там такі спеки, що ми мусли давати куркам ликати кусники леду, бо инакше зносили уже варені на твердо яйця....

Сего тижня отворив Банк Руских Емігрантів в Нью Йорку другий офіс на всхідній стороні міста а то з тої причини, що головний офіс (184 Hudson St.), не дуже наручний для Нью-Йорських Русинів. Новий офіс міститься під ч. 181 на 3-ій улиці і буде займати ся посилюю гроший до краю, продажен шифарт і другими справами. Головний офіс як давнійше, остає під ч. 18 Hudson St., New York.

Марія Хониницка.

Д И М.

Що глянула в віконце своєї світильниці, все могла його бачити, як із величезного димаря фабрики гнав ся синім стовпом. Було й зумисне відривала старі свої очі від роботи, щоб кинути на нього бодай одніським поглядом. У сьому погляді була дивна добряність і гейби пестощі. Люди йшли їй тай минали, спітучи в різні сторони. Мало хто глянув горі в на прямих кимна, ще менше запитало синю полосу диму. Та для нїєї сей дим мав особливе значінє! Говорив із нїєю, розуміла його. Був в єї очах сливе живим еством.

Коли скоро день на опалевому, граючому красками світівки небозводі, дим розклублював ся верх димаря круглим чорним рунем, та розносив гостру, гризку воню саджі, знала вона, що тамки її Маріянько в китлівні край варті стоїть, вогні рознічує, міркує, розкладає. Високий, стрункий, гнучкий, в синій полотнянці, ремінем підперезаний, в легкій шапочці на яєному волосою, з широко викоченим ковнірем на шиї.

— Ого! — шепотіла тоді всміхаючи ся — Маріянько „фасує“...

Він справді „фасував“. Із ревністю новика сипав на ватру вугле, кіп за кошем, працюючи за себе і за горнаря, гордий на своє нове зване китлового. А враз із сією великою, ясною полумінню, вибухали в його душі пісні, що ними китлівня лунала від світанка до ночі.

Та небаром чорні клубища диму біліли, рідли, легшали, аж крізь погідну синяву вигнали легіським, рівним стовпом.

Сей вид вливав у серце вдовиці радість та погоду. — Все гаразд... — шепотіла — все гаразд, дякувати Всевишньому!

Тай вештала ся по вбогій світильниці. Стелила своє ліжко й синів тапчан, замітала сьміте березовим дряпачем та топила в печці дрівцями під полуденок.

Тоді то просто чималого фабричного димаря, з величньою китою диму, зносило ся в блакити тонке синяве пасемце внад кривлі прочолу, що в нїому жила вдовиця; пасемце так хирне й никле, як дих старечих грудий, що його добули з ватри.

Та юний китловий завсїгди запити́в ся пасемце. Ба, не лише запити́в, а й усміхав ся до нього. Він добре знав, що тамки край печі його старенька ненечка в білесєвському очіпкові на голові, в юбці підперезаній рожевою запаскою, дрібна, завяла, згорблена готує йому борщ прехороший, або знаменитий крупначок. Часом навіть здавало ся йому, що чує виразно скусний запах тих присмаків.

Тоді з подвійним запалом докидав до ватри свіжу лопату вугля і коли горнар чухав ся в лодову, він стоючи однією ногою на підмурі, стачив за двох у роботі, звинний та гнучкий.

І так проти себе йшли в небо єї два віддихи: фабрики й прочолу, тай гинули в прозорій синяві. Може в ній і дучили ся.

Під полудне фабричний дим рідів трохи. Велитенські легкі машини звільняли в праці, пущені пари прошибали раз і вдруге воздух гострим, прикрим свистом, а хлопець ураганом впадав у світильничку.

— Ненечко, їста! — кликав уже з порога, а кинувши шапчину на стіл, біг до клітки з косом, що висїла в віконці. Кіє, як тільки побачив хлопця, видавав довжезний свист, подібний до фабричної свиставки. Відтак починав свої звичайні сьпіви, що Маріянько його вивчив. Хлопець ставав перед кліткою, востремляв руки в кишені й теж свистав. Аж сїїні ходили від тих свистів.

А мати розстелювала тимчасом гарну, жовту скатерть, в синїї олеїї ткану, й ставила глибоку, камінькову вазку крупняка, борщу з рурою, або горохівки з вудженною, або й стирани, як там зайшло. Побіч вазки виступав чималим бохонцем хліб, головна о-снова єїї поживи.

Зникав він теж сливе в половині, ледво хлопець присунув ся до нього. Шматок за шматком краєв, в мишині з сілю мачав і ириговорював:

— Добрий хліб, мамуню!

— Добрий, синочку — відповідала за кожним разом удовиця — їдз з богом, їдз! На славу Христа Господа тай Матері його Пресвятої!

Хлопець не дав просити ся, а враз із хлібом зникав і зміст миска.

— Добрий борщ, мамуню — казав тоді.

Мати вже від кількох хвиль їла щораз говолїйше. Мішала ложкою в тарілці, дула в неї. Та борщу якось не вбувало. Тож, як хлопець вимів, що мав перед собою й засїваючі ся вусики верхом руки обтер, питала квапно:

— А можеб ти, синку ще... мені нині щось не дуже якось...

Хотїла йому дати до пізнання, що їй не смакує, та бояла ся виразною неправдою Бога обиджати, бо борщ був знаменитий.

— А ну, — говорив хлопець — як мамунця не їдять...

Поспїшно підставляла йому свою тарїлку й говоривала:

Їдз, дитинко, їдз! На славу Христа Господа...

А хлопець забирав ся знова до ложки по своїому.

— Що мамунця хочуть від сього борщу? — питав. — Се царський борщ!

— Був би він, був би, синочку — відкашувала кліпаючи очима — тільки, що мені бібкового листя не стало до нього...

Бувало, що не доїдав.

Зливала тоді останок у глиняну риночку й клала в печі так, щоби син сего не замітив. Сей останок уважала вже виключною своєю власністю. Коли хлопець вийшов, покрїплювала ся ним, огризючи останки хліба.

Все те діяло ся з безмірною скорістю. Молодого китлового лише на коротко заступали в полудне. Мусїв спїшити ся. Ледво зїв, робив на собі широкий знак хреста, цілував негьку в запрацьовану, вихуднїлу руку, хапав шапчину, а свиснувши косови на пращане, збігав трьома плигами з прочолу доли. Удовиця ставала тоді серед світильниці, з зібраною зі стола скатертю тай слухала грїмкого тупоту синових нїг. Із тривожною й щасливою зарозом усмішкою.

— Сьвятий Антоне — казала, обертючи головою ігї, з яким летїнем! Ноги ще поломишь, сходи порозбиває...

І стояла такечки заслухана, поки на долині двєрі не грїмнули, сїнні й не прогук відгомін єїї шаленої палби від молодечих, сїльних. Що йно тоді кінчила складати скатерть, мила посудину, примортила жар попїлом і сївши край вікна, латала синову одежу й біле.

Як що се було літо, ще довго, довгенько могла бачити дим, що гнав ся з фабричного димаря. Часом то такєздивила ся в нього, що й робота випала їй з рук.

Бо чудні прибирав види й краски.

То залїзною гадиною викручував ся сам із власних перегибів все дальше, все висше; то легіською заслоною вїзв ся в воздуху, просїваючи крізь себе рожеві облячки; то як із кадильніці йшов прямо в гору, кучерявяючи ся м'ягесенько краями; то великанською китою з піря горів під золотом сонця, з димаря гей із шолома за вітром віючи; то в якісь чудові стати видовжав ся; в якісь надземні мари, в якісь привиди...

Часом видував його вітер, гейби вітрила великого судна; часом розривав немов клуби кляча; часом гнав, як чорнявий туман. А заслотило ся на дворі, то важкою хмарою стояв над димарем, і платами вішав ся по кривлях, і товк ся над землею, не відаючи, де йому дїнути ся.

Як прийшла зима, світила вдовиця лямку край печі й робила при нїй грубі панчохи на продаж.

Та хоча від віконця люто задувало й ікей аж у світильничку залїтав крізь пороховні рами, підходила раз враз до нього, щоб на фабрику глянути.

Горїла вона простєїнькою прочолу довгим рядом ярко освєчених вікон. Гудїла внутрішньою працею своїх велитєнських легких, брящала залїзем, дзвенїла битєм молотів, скреготала зубами пил, сячала жалами топлених металїз. Дим, що тепер на полі глибокої небесної синяви гнав із її димаря, був полумїний, зїючий огнями, метав снопи іскор гей ракети.

(Хлопець буде).

ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

(Туга жени за мужем живучим в Америці).

Думки мої, мисли мої, горе мені з вами; Не оден день, не одну ніч плачу я над вами. Ой поїхав мій миленький в чужину за море. Поливив мя з діточками, гірке мое горе. Поливив мя з діточками тай ще молодую. Щоб я собі висушила головоньку свою. Ой ти милий там сумуєш, а я тутки плачу. Що я тебе мій миленький довгий час не бачу. Та ж на сьвітї кожда птїчка парі ся тримає, А нас таких молоденьких нужда розриває. Ох як тяжко каменеві під воду плинути, А що тяжше мені самїї без милого бути. Понад гору високою літає голубка, А мій милий деє за морем, а я бідна тутка. Мое серце як голубка день і ніч сумує, Що без парі і не в гнізді а де будь ночує. Бути може, що й мій милий без кутка і хати; Де він голову притулить не знати, не знати. Хоч як тяжко мое серце сумує і плаче, Чужий ніхто не спитає, не чує, не бачить. Чужі люде не спитають. А на щож питати? Нехай плаче сиротина, нехай си вік тратить. Плаче серце, плачуть очі, поки не заснуди. Жалібїйше, голоснїйше, щоб вітри почули. Щоб занесли буйнесенькі гень за сине море, Щоб там мому миленькому розважили горе. Серце мое камїнее з камїня твердого. Чом мені ся не розпукнеш з жалю великого. Коб ся звїдав мій миленький хоч листом до мене, Спалаб може туга з серця, горю лекше стане.

Павло Березовський, з Шельмак.

Справозданє касове

„Рус. Нар. Союзу“ за місяць Фебруар 1907 р.

Число Відділу	Назва Братства	Розмер
1	Shamokin, Pa., Бр. сьв. Андрея.....	239 40
2	Mt. Carmel, Pa., Бр. сьв. Дим.....	43 64
3	Olyphant, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.....	22 85
4	Jersey City, N. J., Бр. сьв. О. Ник.....	103 58
5	Mt. Carmel, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	70 83
6	Brownsville, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	146 94
7	McAdoo, Pa., Бр. Пр. Богород.....	148 15
8	Elmira, N. Y., Бр. сьв. Михайла.....	38 44
9	St. Clair, Pa., Бр. Пр. Богород.....	56 95
10	Ansonia, Conn., Бр. П. і П.....	96 05
11	Waterbury, Conn., Бр. сьв. І. Хр.....	27 25
12	Yonkers, N. Y., Бр. сьв. Ів. Хр.....	67 78
13	Troy, N. Y., Бр. сьв. О. Ник.....	40 25
14	St. Louis, Mo., Бр. сьв. Мих.....	83 90
15	Buffalo, N. Y., Бр. сьв. Ів. Хр.....	49 35
16	Lansford, Pa., Бр. Пр. Богород.....	220 52
17	West Pawlet, Vt., Бр. Пр. Бог.....	13 65
18	Seymour, Conn., Бр. сьв. Ів. Хр.....	—
19	Priceburg, Pa., Бр. сьв. Василия.....	75 59
20	Jessup, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	70 10
21	Mayfield, Pa., Бр. сьв. Кир. і М.....	20 15
22	Manown, Pa., Бр. сьв. О. Ник. за Дец. і Сїчень.....	19 95
23	Homestead, Pa., Бр. сьв. Мих.....	54 05
24	Shamokin, Pa., Бр. сьв. Йосифа.....	24 15
25	Trauger, Pa., Бр. сьв. Ів. Хрес.....	62 85
26	Belle Vernon, Pa., Бр. Пр. Бог.....	36 74
27	Glen Lyon, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	50 35
28	Mahanoy Plane, Pa., Бр. сьв. Ілії.....	95 54
29	Rhone, Pa., Бр. сьв. Спаса.....	33 45
30	Breslau, Pa., Бр. сьв. Андрея.....	100 74
31	Eleanor, Pa., Бр. сьв. Арх. Мих.....	40 40
32	Trauger, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	142 17
33	Northampton, Pa., Бр. Пр. Бог.....	333 73
34	Old Forge, Pa., М. Р. Н. С.....	14 30
35	Whitney, Pa., Бр. Трех Сьвят.....	58 57
36	Scottdale, Pa., Бр. сьв. І. Хр.....	57 74
37	Chisholm, Minn., Бр. сьв. Ник.....	45 25
38	Auburn, N. Y., Бр. сьв. Ник.....	75 95
39	Syracuse, N. Y., Бр. сьв. Ник.....	52 90
40	Scranton, Pa., Бр. сьв. Ілії.....	148 16
41	Westmoreland City, Pa., Бр. сьв. Мих.....	43 20
42	Passaic, N. J., Бр. сьв. О. Ник.....	80 95
43	Simpson, Pa., Бр. сьв. Василия.....	31 20
44	Mt. Carmel, Pa., Сестр. Пр. Бог.....	7 35
45	Philadelphia, Pa., Тов. „Любов“.....	36 83
46	Plymouth, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	169 52
47	Ambridge, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	57 28
48	McKeesport, Pa., Бр. сьв. І. Хр. за Дец. і Сїчень.....	167 45
49	Powhatan, W. Va., Бр. Пр. Бог.....	16 00
50	Desloge, Mo., Бр. сьв. І. Хр.....	20 55
51	Yatesboro, Pa., Бр. сьв. Мих.....	19 65
52	Holyoke, Mass., Бр. сьв. Ів. Хр.....	49 38
53	Pittsburg, Pa., Бр. сьв. О. Ник.....	295 67
54	Terryville, Conn., Бр. сьв. Мих.....	16 75
55	Carnegie, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	115 95
56	Allegheny, Pa., Бр. Пр. Богор.....	66 20
57	Cohoes, N. Y., Бр. сьв. П. і П.....	19 90
58	Ramey, Pa., Бр. сьв. Волод.....	83 05
59	Everson, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.....	22 40
60	Baltimore, Md., Бр. сьв. Анни.....	9 60
61	Dunlo, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	73 45
62	Monessen, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.....	78 65
63	Ford City, Pa., Бр. сьв. О. Ник.....	69 60
64	Gradatim, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	9 45
65	Elizabeth, N. J., Бр. сьв. Волод.....	31 70
66	New York, N. Y., Бр. сьв. Анд.....	33 75
67	Butler, Pa., Бр. сьв. Арх. Мих.....	154 50
68	Ansonia, Conn., М. Р. Н. С.....	27 25
69	New York, N. Y., Тов. „Зоря“.....	31 85
70	Jersey City, N. J., Клуб Пост.....	68 43
71	Franklin Furnace, N. J., Бр. сьв. Ів. Хр.....	19 30
72	Alden Sta., Pa., Бр. сьв. Вол.....	58 56
73	Providence, R. I., Бр. Кн. Дан.....	12 80
74	Granville, N. Y., Бр. сьв. Юрія.....	24 25
75	Mt. Carmel, Pa., Бр. сьв. Вол.....	28 55
76	Newark, N. J., Бр. сьв. Ів. Хр.....	25 35
77	Yorkville, O., Бр. сьв. Стефана.....	28 50
78	Minersville, Pa., Бр. сьв. Ник.....	144 84
79	Meyersdale, Pa., Бр. сьв. Юрія.....	11 10
80	Pleasant Valley, Pa., Бр. сьв. Мих.....	43 64
81	Baltimore, Md., Бр. сьв. П. і П.....	66 65
82	New Alexandria, Pa., Бр. сьв. П. і П.....	108 30
83	Carnegie, Pa., Сестр. сьв. Любви.....	21 85
84	Canonsburg, Pa., Бр. сьв. Мих.....	51 95
85	Hazleton, Pa., Бр. сьв. Михайла.....	135 60
86	Olyphant, Pa., Бр. Пр. Богор.....	46 69
87	Lancaster, N. Y., Бр. сьв. Вас.....	23 49
88	Cross Fork, Pa., Бр. Пр. Бог.....	17 70
89	Simpson, Pa., Бр. сьв. Вас.....	18 90
90	Centralia, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.....	12 69
91	McKees Rocks, Pa., Бр. сьв. Дим.....	—
92	Taylor, Pa., Бр. сьв. О. Ник.....	81 58
93	Newburgh, O., Бр. сьв. Йосифа.....	21 65
94	New Britain, Conn., Бр. сьв. Волод.....	61 34
95	Beaver Meadows, Pa., Бр. сьв. Мих.....	53 92
96	Pittsburg, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.....	116 05
97	Marion Heights, Pa., Бр. сьв. Ник.....	10 70
98	Shenandoah, Pa., М. Р. Н. С.....	29 65
99	Wilkes Barre, Pa., Бр. сьв. О. Ник.....	50 48
100	McKeesport, Pa., Бр. сьв. Ольга.....	10 20
101	Canonsburg, Pa., Бр. Пр. Бог.....	7 80
102	Cleveland, O., Бр. сьв. П. і П.....	96 78
103	Expotr, Pa., Бр. сьв. О. Ник.....	44 85
104	Perth Amboy, N. J., сьв. О. Ник.....	144 12
105	Wilmington, Del., Бр. сьв. Мих.....	14 79
106	Chicago, Ill., Товар. Гусинів.....	17 55
107	Sayre, Pa., Бр. Пр. Богородиці.....	52 64
108	New York, N. Y., Бр. сьв. Вол.....	64 83
109	Ellsworth, Pa., Бр. сьв. Мих.....	29 90

Число	Назва Братства	Розмет
110	Leetsdale, Pa., Бр. сьв. П. і П.	19 95
111	Allegheny, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	33 55
112	Newark, N. J., Тов. Любоу	28 20
113	New Florence, Pa., Бр. сьв. Вас.	31 64
114	Dunmore, Pa., Бр. сьв. П. і П.	36 24
115	New Philadelphia, Pa., Бр. сьв. Мих.	32 55
116	Chisholm, Minn., Бр. сьв. Мих.	18 55
117	New York, N. Y., Тов. „Січ“	14 51
118	Pittsburg, Pa., Сестр. Пр. Богор.	13 21
119	Latrobe, Pa., Бр. сьв. Михайла	36 75
120	Spangler, Pa., Бр. Пр. Богор.	50 90
121	Trenton, N. J., Бр. сьв. Ів. Хр.	154 38
122	Trenton, N. J., Бр. Пр. Богор.	14 70
123	Scranton, Pa., Бр. Пр. Богор.	137 24
124	Orinod, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	41 90
125	Laquin, Pa., Бр. Арх. Михайла	—
126	Beaver Dale, Pa., Бр. сьв. Мих.	29 10
127	Buffalo, N. Y., Бр. сьв. О. Ник.	16 00
128	Logain, O., Бр. сьв. Андрея	19 24
129	Sykesville, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	45 29
130	Pittsburg, Pa., сьв. Фльораї Лав.	27 75
131	Buffalo, N. Y., Тов. „Заок. Укр“	26 70
132	McKeesport, Pa. Тов. „Зап. Січ“	27 60
133	Newark, N. J., Бр. сьв. О. Ник.	24 15
134	Ernest, Pa., Бр. сьв. О. Ник.	45 15
135	Smoke Run, Pa., Бр. сьв. Георгія	74 09
136	Carnegie, Pa., Товариство „Січ“	55 53
137	West Seneca, N. Y., Бр. сьв. Георгія	11 55
138	Philadelphia, Pa., Тов. Ів. Наум.	19 90
139	Oil City, Pa., Бр. Пр. Богор.	37 80
140	Youngstown, O., Бр. сьв. Мих.	30 73
141	Little Falls, N. Y. Бр. сьв. Ник.	24 60
142	Vandergrift, Pa., Бр. сьв. Ів. Хр.	6 30
143	Windber, Pa., Бр. сьв. Дмитрія	29 40
144	New York, N. Y., Тов. Тисмениця	32 28
145	Alltoona, Pa., Бр. Пр. Богор.	45 66
146	McKees Rocks, Pa., Бр. сьв. П. і П.	27 30
147	Allentown, Pa., Бр. сьв. Мих.	36 27
148	California, Pa. Бр. сьв. О. Николая	19 30
149	West Seneca, N. Y. Бр. Пр. Богор.	28 49
150	Irwona, Pa. Бр. сьв. О. Николая	27 30
151	Allentown, Pa. Бр. Пр. Діви	10 73
152	Homestead, Pa. Бр. Пр. Богор.	5 00
153	Berwick, Pa. Бр. сьв. І. Кр.	16 45
154	New Britain, Conn. Бр. сьв. П. і П.	17 20
Прихід за Фебруар 6. р. е		8,550.84
З того розмет за Фебруар:		7,777.88
За діти		248.22
За вступ. грам., відзн. і т. д.		524.74
Разом		8,550.84

РОЗХІД.

Петро Феєч, Скрентон, Па.	1000.00
Іван Хорошак, Мт. Кармель, Па.	1000.00
Семан Худинця, Шамокін, Па.	1000.00
Андрей Дарговський, Шамокін, Па.	556.15
Дмитро Степчук, Нортгемптон, Па.	500.00
Еві Ядвак, Нортгемптон, Па.	400.00
Марія Кузяк, Ансонія, Конн.	400.00
Марія Беньо, Прайсбург, Па.	400.00
Катерині Зачора, Плимаут, Па.	400.00
Катерині Солян, Вотлер, Па.	400.00
Стефан Будига, Нортгемптон, Па.	15.00
Парасці Пастирчик, Пітсбург, Па.	46.00
Спр. часть по Іван Плавчан, Майнерсвіл, Па.	5 00.00
За орган Р. Н. Союзу	777.50
Платня Головн. Уряду	155.00
Адміністрація Р. Н. Союзу	168.27
Разом розхід за Фебруар єсть	7,717.92
Зіставлене:	
Прихід за Фебруар єсть	8,550.84
Готівка з кінцем Січня 6. р. була	29,908.94
Весь прихід єсть	38,459.78
Розхід за Фебруар єсть	7,717.92
Готівка з кінцем Фебруара за Марець єсть	30,741.86
З того Сирітський Фонд вносить	18,764.28
Фонд резервовий	3,774.83
Фонд народний	485.29
Фонд бідних	485.29
Фонд розпорядимий	7,232.17
Разом	30,741.86

К. Кирчі, гол. предс.

А. Шаріон, гол. касієр.

С. Ядловський, гол. секр.

Перестали бути членами Р. Н. Союзу в місяці Марті 1907 р.

В. 1. Ревак Теодор	В. 28. Кульпа Олекса
Кучер Никола	Матій Андрей
Матерський Гриць	Чопик Василь
В. 3. Кобеля Гриць	В. 29. Бобак Осиф
В. 6. Ковач Іван Іванів	В. 30. Масний Іван
Ільків Іван І-ший	Курієцький Стан.
В. 9. Смолий Осиф	В. 33. Гутник Михайл
В. 11. Мувицький Волод.	Вітупинський Марко
В. 13. Турко Дмитро	В. 35. Гайналій Никола
В. 25. Гарагуз Никола	В. 36. Прочко Осиф
Юшак Гнат	Зорила Василь
Крок Василь	Синьський Стефан
Гладивевич Іван	Гула Стефан
Григна Петро	В. 39. Кимак Микита
Ванятко Гнат	В. 40. Арданяч Никола
Рахель Петро	В. 41. Лепак Михайл
В. 27. Дуда Мойсей	Лесняк Іван
	В. 42. Бенч Василь
	В. 45. Веселих Дмитро
	В. 47. Маліновський Михайл
	В. 48. Станьчак Осиф
	В. 53. Волянський Михайл

Коман Василь	В. 55. Мельник Іван
Бадовський Петро	В. 58. Деринь Михайл
Гардан Іван	В. 62. Гавриляк Теодор
Бар Дмитро	В. 63. Андрей Филип
Сабат Онуфер	Александр Іван
Пастиряк Лука	Грицько Антін
Кузимка Петро	Грицько Катерина
	В. 68. Окшинська Феврона
	В. 69. Процькевич Тома
	В. 70. Решетар Андрей
	Теля Павло
	В. 72. Стицяк Никола
	В. 74. Мошак Юрий
	В. 75. Жулик Андрей
	В. 77. Кутко Стефан
	В. 82. Павлик Федор
	Присташ Осиф
	В. 83. Зелем Юстина
	Сембрат Марія
	Присташ Любов
	В. 88. Кукуляк Теодор
	В. 90. Носаль Александер
	В. 92. Гальгін Яков
	Гайдук Аким
	Спасюк Кирило
	Варунок Лука
	В. 96. Палівода Осиф
	В. 102. Туз Никола
	В. 104. Пелешак Кирило
	Ханас Іван
	Собаль Осиф
	Вавринський Стах
	Филипів Дмитро
	Журав Михайл
	Ярошак Никола
	В. 108. Челяда Андрей
	Гірецький Михайл
	Старик Данько
	Ризак Никола
	Пилипчак Василь
	Шупа Гринько
	В. 110. Гонпа Андрей
	В. 111. Панько Василь
	В. 113. Скида Михайл
	В. 116. Смалковський Кость
	В. 117. Митар Дмитро
	В. 118. Бурка Текля
	В. 119. Алфелді Василь
	В. 123. Головатий Мартин
	В. 124. Стапай Теодор
	В. 125. Шміт Федор
	Ватага Никола
	В. 126. Гривняк Матияш
	Міхрина Осиф
	В. 127. Догополок Якуб
	В. 130. Баранецкий Іван
	Баранецкий Михайл
	В. 134. Бодвар Шандор
	В. 135. Росс Михайло
	В. 138. Павлишин Іван
	В. 141. Васильєвич Волод.
	Романек Олекса
	В. 142. Кубеняч Михайл
	Чонка Михайл
	В. 144. Постолювський Петро
	Жебінський Никола
	В. 149. Шмарка Михайл (стар.)
	В. 38. Рать Дмитро
	Фалат Пайза
	Зибан Антін
	Блиха Іван
	Финканин Михайл
	В. 19. Мима Никола

Т. Лабовський,
Голов. Рекорд. Секретар.

Дописи

Сейр, Па.

Найновіше число 14.

„Свобода“ принесло досить цікаву новину, що Народний Банк Хромовського не існує, а сам власитель подів ся не знати куди. Счез як то кажуть, як камфора, але бачите з ним счезло мабуть і немало людскої праці, певно так само, як описує „Свобода“ отім, що ся стало в Перт Амбой, Н. Дж. Бо ось мій оден кровняк зі Сейр минушого року хотів посилати гроші, так я ему радив посилати через агентуру Хромовського. І справді 3 чи 4 рази гроші післали через Хромовського жінка відбрала в краю, але послідні дві посилки в жовтні і ли-

стопада післані через руки Хромовського жінка не дістала в краю. Чоловік піше до Хромовського, що гроші не вислані. Хромовський відписує, що самі днями жінка певно гроші дістане. Жінка знов відписує, що гроший нема а сей знова пішла до Хромовського. Сей посілений викручував ся як міг, що гроші пішли на Триест і так без кінця, аж вкінці появилась цікава новина, що Хромовського фірма вже не існує, а він сам не знати где, ну і що ви на тоє, чи можна ту вже кому в Америці вірити. Від того часу мій крайн не хоче знати о жадних агентах, а посилає через почту і гроші заведи доходить. Я своїм порядком за се, щом нарадив таку злодійську фірму Хромовського терплю і ликаю гіркі пігулки невинно.

М. Семенюк.

Дописей подібного змісту дістали ми вже кілька а всі они доносять, що більші або менчі суми гроша переслані через п. Хромовського до краю — не дійшли на місце свого призначення. Пошкодсвані не повинні нарікати на тих, що радили їм удаватись до п. Хромовського (як приміром на п. Семенюка і других), бо ті ділали безкористно в добрій вірі держачись засади: „свій до свого“ і зовсім невинні сему, що п. Хромовський збанкрутовав.

Рівнож ніхто не має права нарікати на „Свободу“ за те, що оголошувала бизнес п. Хромовського. Як довго „Свобода“ не мала змоги перевірити о скільки бизнес п. Хромовського ведеться розумно і чесно, так довго друкувала его оголошене — але скоро дійшли до нас доволі достовірні вісти про те, що бизнес п. Хромовського не зовсім чистий — ми перестали его оголошувати. Се сталося ще 20. Септембра 1906 року. Вправді се погнівало п. Хромовського дуже — він навіть казав, що ми мусимо его оголошене друкувати, бо він член „Союзу“ і таке инше, але ми постанови своєї не змінiali. В тім часі надрукували ми також одну чи дві остороги, але розуміє ся загальні. Остерігати людий перед п. Хромовським ми не могли, бо не мали на се достаточних фактів і п. Хромовський міг був скажити нас перед суд.

З того кождому ясно, що Свобода тут також нічого невинна. Винен хіба сам п. Хромовський, що завдяки своїй польській жилці не числив ся з доходами які приносив его бизнес а хотів відрачу грати ролю великого банкіра на подобу старих, богатих фірм.

Ред.

З Портідж Ля Прері, Ман., Кан.

Пов. читачі „Свободи“ певно будуть цікаві почути дещо про Русинів в Портідж, як то (они колотять ся поміж собою. Збудовали Русини грецько-католицьку

церков.

Будова церкви розпочалась еще в Маю 1906 р. і доси нема кінця з нею.

Мітинги відбувають ся оден за другим і не можуть нарадитись, під чью власть дати сей дім Божий. Обрадились!

Дали дім о. Василіанам. З го Фебруара сего місяця прибув о. Крижановскі, відбулось обмолитвоване сего храма, відтак Богослужене і вечірня.

Настав супокій але не на довго. В кілька день пізніше скликали мітинг, порадились між собою відібрати діт назад від Василіан і тримати в себе. Як загадали так і зробили. Діт тримають в себе, а піп до церкви правити не приїждить. Відтак скликали мітинг на 15-го Фебруара.

Одні посходились, другі ні. Очікують одні на других, та дарма.

Церкви не хоче і на мітинг не піде. Ну розпочалась рада.

Одні хотять дати церков під Французів, другі дати назад Василіанам, а ще треті хотять дати Бодругови і так то з нашими Русинами; одні до ліса, другі до біса. На тім скінчено мітинг...

Член.

Трентон, Па.

Юрієви Зупкови, організаторови від. 121 Р. Н. С. в Трентон трапилась не дуже то любя пригода. Мав він наскладаних в банку пару сот долларів та задумав розпочати ними який бизнес. Виняв з банку \$220 і та замкнув їх в куфрі. Вночі прийшли якісь незнані гості, витягнули куфер до другої комнати, розбили його, грошики файно забрали і вийшли. Що за здивоване а в слід за тим і розчароване з бизнесу для п. Зупкова, коли рано побачив і двері і куфер розбиті. Щож було робити! Пошкодований обіцяє 150 долларів нагороди (тому, хтоби вказав му на властивих нічних гостей. Адреса його: G. Zupko 128 Genessee St., Trenton, N. J. Перестерігаю пов. читачів, що би позір давали добре на свої тяжко зароблені гроші.

Іван Паславський.

Fort William, Ont.

(Великий страйк у Форт Вілам, Онт.)

Марець кінчаючи своє життя не заплакав, як бувало в краю, але став до файту по англійски.

Потиснув морозом як серед зими, порівняв всі розвалини і окопи, а его брат вітер не забув заглянути і до найтіснішої хати.

Народ зі злости аж зубами заскриготав від зима а декотрим то цілком заціпило, що ніколи вже не мають вітворити.

Оден з тих е (пропіна-тор) Кінг, що підніс ціну пива з одного долара на \$1.50 за малу барилку. А всі робітники т. е. Італіанці, Словаки і наші заскриготали... і ухвалили страйк, що не будуть пити пива, доки

Болючі крижі і члени

тратять біль і штивність після кількіразового натерти

Д-ра Ріхтера

Нотвичним

Пейн Експелером

Фамілійне средство вживане по многих краях як ліи проти Руматизму, Сіатики, Болю в боці, Невралгії, Болю в горлі і грудях, Болю голови і зубів.

Продають по всіх аптиках по 25 і по 50 центі.

F. AD. RICHTER & CO.

215 Pearl St., New York.

не знизить ціни на 90 цнт. Вже такий другий страйк в протягу одного року. Цьвітень настав досить теплий, погода красна і єсть надія, що страйк буде виграний.

Хмари в градом близько; має ся ставити словацький костел, в котрім має бути вікарієм французкий „ветеран“, що і по руськи знає, що то руска піпа.

Незалеби було, щоби наші Рутенці давали своему заробляти і побудували собі „незалежну“.

Сей.

— Хто приїмає мені докладні адреси своїх власних перебувань в Америці, тому випилю в пресі або малу Ласкрий або Америку, або красну книжку до молехи.

John Nemeth, 457 Washington Str. New York City. Коли посилаете адреси, напевніть, що вчитались оголошене в „Свободі“.

Потреба	Робітників	Головних до?	Чи є страйк?	Борд?	Комп'ю реп?	Виплата?	Плата?	Година праці?	Яна робота?	Ді?	Скільки?
		Ща ч. 8 Smith Street Herkimer, N. Y.	Ні	—	—	—	\$1.25 до \$3.00	10	Столярка	Herkimer, N. Y.	25 до 50
		Ща ч. 8 Smith Street Herkimer, N. Y.	Ні	—	—	—	75 цнт. до \$1.50	10	Шити сорочки	Herkimer, N. Y.	200 до 400
		Іван Шаванський 271 Gilbert St. West Detroit, Mich.	Ні	—	—	—	\$1.50 до \$3.00	10	В нарядні	Detroit, Mich.	100

„SWOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Publisher and Editor:
Jno. Ardan.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on
application.

„Свобода“

часопись для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союза“,
выходить що тижня в Четвер і
коштує:

В Америці на 12 місяців... \$2.00

До стар. краю на 12 місяців \$2.00

В Америці на 6 місяців... \$1.00

Українці можуть замовляти
„Свободу“ через Книгарню „Ки-
ївської Старини“, Безаківська 14,
Київ.

Оплатувати газету треба все-
гда з гори.

Гроші треба посилати в ре-
дигуванім листі, або через
експресовий, або поштовий по-
рочу order (моні ордер). Money
order, то є карточку, котру діста-
нете від почтара або агента на
експресовім офісі, і шліть нам,
бо без того ми не годні грошей
дістати.

Адрес:

„SWOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змі-
нити мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

Новий імміграційний
закон.

Последній Конгрес Злу-
чених Держав ухвалив імі-
граційний закон, який в
децим рижить ся від дав-
ного і тому хочемо з ним
ознакомити наших чита-
чів.

Поголовний податок під-
несено з 2 на 4 долари.
Податок сей платить імі-
грант при закупів шифкар-
ти, а компанії корабельні
платять его за кожного імі-
гранта до фонду імміграцій-
ного, з якого удержують
всіх урядників і взагалі ці-
лу машинерію імміграційну.
Хто їде до Злуч. Держав
не кораблем а сушею, пла-
тить сей податок на гра-
ниці. Увільнені від него
ті, що жили бодай оден
рік без перерви в Канаді,
на Кубі або в Мексику.

До Злучених Держав не
впускають: ідіотів, слабо-
сильних, слабих на умі,
тих що маюг надучу хо-
робу, божевільних, людей,
що були божевільними в
протягу минулих 5 літ; тих
що мали два або більше
нападів божевілья коли не
будь перед тим; нуждарів;
людей, які правдоподібно
сталиб тегарем публичним;
професіональних жебраків;
сухитників і хорих на за-
разливі хороби; людей які
після ореченя лікаря огля-
даючого їх є за слабкі фі-
зично або умово, щоби за-
робити собі на жите; лю-
дей, що поповнили кари-
дний, неморальний вчи-
нок, за який сиділи в а-
решті або ні; многоженців,
приклонників многожен-
ства, анархістів, людей що
проповідують насильне зни-
щенє уряду Злучених Дер-

жав або якого небудь дру-
гого уряду, або вбивство
публичних урядників; про-
ститутки; контрактних ро-
бітників, котрі зістали на
мовлені до імміграції обі-
цянками зарібку або виїха-
ли в дорогу в наслідок у-
мови устної, писаної або
друкованої, що будуть тут
робити яку небудь роботу;
тих, що в протягу послід-
ного року зістали звернені
назад як контракткові ро-
бітники; людей, за котрих
дорогу оплатив хто другий
посередно чи безпосередно,
хоба що докажуть, що не
належать до жадної з по-
висше вичислених клас і
що дорога за них не пла-
чена жадним товариством
чи організацією; дітний по-
ниже 16 літ, хоба що
їдуть в товаристві родичів.

Спроваджующих жінок або
дівчата для неморальних
цільй жде кара до 5.000
доларів, до 5 літ арешту,
а товариства спроваджую-
чі робітників за контрак-
том підпадуть карі 1000 до-
ларів за кожного такого ро-
бітника.

Не вільно оголошувати
по чужих краях, що чу-
жинець приїхавши тут лі-
стане роботу і кожний імі-
грант що їде до Америки
в наслідок такого сполоче-
ня вважаєсь контрактним
робітником.

Від вироку імміграційного
суду дотично сухіт або за-
разливости хороби імігран-
та — відклику нема. Та-
кий імігрант мусить бути
завернений назад до краю.
Если їде мати з дити-
ною і дитину з причини
хороби мусять звернутя до
краю — завертають і ма-
тір. Теж саме і на оборот.

Капітан кожного корабля
везучого імігрантів мусить
предложити властям спис
всіх імігрантів находячих
ся на его кораблі. В спи-
сі сїм мусять бути подані
відповіді на слідуючі пя-
тання: Імя і назвище імі-
гранта; вік; жонатий чи са-
мотний; рід занятя; чи вмє
читати і писати; з якої дер-
жави; якої народности; де
последній раз мешкав; імя
і адрес найближчої родини
в краю з якого імігрує; до
якого порту їде; до якої
місцевости; чи має тикет
аж на місце куди їде; чи
сам платив за дорогу, чи
платив за него хто другий
і хто; чи має при собі 50
доларів, а если менче, то
скільки; чи їде до родини
або знайомих, если до ро-
дини, то яка се его роди-
на — імя, прозвище і точ-
ний адрес родини або зна-
когого; чи був коли перед
тим в Злучених Державах,
а если так, то коли і де; чи
був коли в арешті, домі
для убогих, шпитали, домі
божевільних або добродій-
нім зякладі; чи є много-
женцем; анархістом; чи їде
до Америки в наслідок на-
мови, обіцянки або згоди
працювати в Злучених Дер-
жавах; яке здоровє тіла і
ума, чи не каліка, а если
так, з якої причини і від
як давна. Подібний спис
має капітан предложити до-
тично всіх чужинців, яких
вивозить зі Злучених Дер-
жав. Сі списи або маніфе-

сти мають бути підписані
також корабельним лікарем.
В однім списі не повинно
бути більше як 30 імен.

Кошти удержання задер-
жаного або заверненго імі-
гранта, також кошти подо-
рожи назад до порту де
імігрант сїдав на корабель
платить компанія, яка его
приїздила і не має права
жадати від імігранта за се-
жадної заплати.

Если хто дістав ся до
Злучених Держав а не на-
лежав до котрої небудь клас
си людей, яким вступ на
сю землю зборонений, може
до 3 років після свого при-
їзду бути арештований і
відісланий назад до краю.
Злучені Держави маюг
вислати своїх урядників і
лікарів до чужих країв, аби
доглядали, щоби іміграцій-
ні закона Злучених Дер-
жав були виконувані.

Кожний імігрант, про я-
кого є сумнів чи не нале-
жить до котрої небудь клас
си людей, яким вступ до
Злучених Держав збороняє
ся, має бути поставлений
перед особний суд зложе-
ний з 3 інспекторів, які
розсліджують справу. Від
вироку сего суду може імі-
грант відкликатись до Com-
missioner General of Immi-
gration, Washington, D. C.,
але мусить зробити се сей-
час. Если потрібує до сего
адвоката, адвокат такий не
сміє від него брати за сю
роботу більше як 10 дол.

Імігранта про якого за-
ходить сумнів чи не стане
він публичним тегарем або
котрий хорий (але не на
сухоти або іншу заразли-
ву хоробу) маюг пустити
до Злучених Держав за зго-
дою Міністра Промислу і
Праці лише тоді, если хтось
дасть за него відповідну
поруку.

Коли імігрант живучий
уже тут вибрав собі перші
американські папери, а о-
після спроваджує з краю
жінку і діти і жінка або
діти хорі на заразливу сла-
бість, яку можна вилічити
— їх пустять до мужа
взглядно батька; если муж
взглядно батька не мав пер-
ших паперів — его родини
хорої на заразливу слабість
тут не пустять.

Кожний імігрант повинен
мати на кораблі не менче
130 кубічних стіп воздуха
(вмісто давнійше 120), а ви-
сота поміщень в яких і-
дуть імігранти мусить бути
не менчою 6 стіп.

Закон сей утворив комі-
сію імміграційну зложену з
6 членів конгресу і 3 по-
сторонних людей, яка має
право збирати всякі дані
тут і в Європі дотично імі-
грації і предложити буду-
чому конгресови своє спра-
возданє.

Головному Комісарови І-
мміграційному надано право
отворити бюро інформацій-
не, якого обовязком було
би інформувати імігрантів
поередством друків в ріж-
них мовах про богатства,
продукти і фізичні цїхи
кожного стейту і території.
Він має також право дозво-
лити іміграційним агентам
ріжних держав і територій
поровозуватись з імігран-
тами вже тут прибувшими

і поясняти їм о скілько
держави чи територія за-
ступлена дотичнем аген-
том пригожа для імміграції.

Закон сей входить в жи-
те 1 го Юлія, 1907 р.

По сей і той бік Збруча.

Трагізм положеня нашого
народа саме тепер чи не
станув на найвишнім сте-
пени свого розвою. За-
гальна криза в Росії і зае-
дене загального і рівного
права виборчого в Австрії
прискорили розвій наших
національних і політичних
домогань, а що наш розвій
стрічає ся з звисними воро-
жими нам силами по сїм і
по тім боці Збруча, тим то
стане ясним чому якраз по-
ложене нашого народу в
теперішну хвилю в повнім
слова значіню трагічне.
Всяка праця в напрямі на-
шого національного осві-
домленя викликає в про-
тивнім таборі скажену го-
рячку і сїм витворює не-
виносимий стан національ-
ної ворожнечі. Колиж зро-
зуміємо еще і се, що наша
борба національна основа-
на також і на демократич-
них домоганнях політичних
і соціальних реформ, то
ясна річ, що упривілюва-
ний наш противник, поль-
ський і російський шляхтич,
польський і російський бю-
рократ рживають всякої си-
ли, щоби українського во-
литня-мужика з його вір-
ним другом-інтелігентом
раз на всегда відучити
„бунтуватись“.

Наш найзагальнійший по-
ступат се „земля і воля“.
Земля в руках польського
і російського поміщика, ро-
бітником на ній, але не єї
паном наш мільоновий му-
жик. Відобрали єї і пере-
дали в руки мужика-хлібо-
роба отее головна з наших
точок програмових, яка так
лякає дотеперішнього єї
власителя. Алеж бо се не
чисто аграрна справа, тут
криють ся еще і національ-
ні інтереси, які кажуть о-
бом сторонам стояти кріп-
ко при своїх домоганнях.
Єще за часів польского па-
нованя на нашій Україні
найбільшою благодатію для
нас були польські пузаті
„дзедзіце“. Забрали всякі
найкращі наші землі, заве-
ли панщину і почали діло
денаціоналізації при помо-
чи єзуїтів. І хоч як крова-
во закінчив ся сей процес,
все таки „дзедзіце“ оста-
лись панами землі, а зара-
зом і сїм стовпом „пред-
ковенія“, задля якого па-
нове Поляки і доси маюг
рахунки з нами. Не стало
польских дідичів в східній
Галичині і на правобереж-
ній Україні, не стане і пи-
тання польского. Се розумі-
ють добре они і ми і тому
Поляки являють ся такими
ворогами всяких аграрних
реформ в російській державі
її Думі. Та чи голос їх
заважить що в сїй справі,
годі припускати. Російська
демократія, що доси з та-
ким обожанєм відносилась
до польских рухів, не зна-
ходить тепер слів напотно-
ваня насадництва польских
депутатів в Думі. В Гали-
чині польська шляхта по-

трафіла настроїти біль-
шість польского населеня
супроти нашого движеня і
під окликом „ратуйми мі-
ліон Полякув на Руси“ (я-
дійности ходить тут о поль-
ских дідичів) веде крайнє
шовіністичну політику су-
проти нас. Вже коли ма-
земля перейти в руки му-
жикі, то бодай в руки
„польскі“, кажуть польскі
політики. Через се задер-
жав би ся характер поль-
ський на Русі, і „Польска
од можа до можа“ (від бал-
тичкого до чорного) врато-
вана. Се так звана справа
„земельна“, яка й лунає
по цілій Росії і Галичині і
розвязка якої заставила
наш народ до борби, в якій
витязями вийдуть, розумі-
еть ся, сильніші. Проя-
вить же силу можна хоч
сяк, хоч так. В державі, де
умовини нормальні і де
можна легальною дорогою
доборотись кращого житя,
там при помочи організа-
ції народних мас перево-
дить ся в парламент демо-
кратичних депутатів, які й
сповнюють свої обовязки
згідно з волею народа. Та-
кий вигляд можливий для
нас в Австрії, де при но-
вій ординації виборчої рі-
шаючий голос мати-муть
маси народу, а не, як до-
си було, горстка збанкро-
тованих шляхтичів. Але і
в Австрії Українцям ледви-
чи вдасть ся словним ар-
гументом добитись кращої
домі, бож і сїм галицький
чимаду власть захопив в
свої руки і негірше ро-
сійської бюрократії збитку-
еть ся над нашим народом.
Хоба що центральне пра-
вительство зїрне з тради-
ційною політикою ігно-
вання наших домогань і у-
смирить надто вже „розбі-
сілих“ галицьких верховодів.
А се станеть ся тоді, если
Українці проведуть а ав-
стрійський парламент по-
важне число гідних послів,
а дальше коли в борбі о
свої права підуть всказа-
ним нашими студентами
вільхом. Рівночасно.

Інакше в Росії. Если до-
ля наша залежала від волі
російської Думи, то нема й
бесіди про те, щоб справа
нашої повної егзистенції
спрічала таку гать, як се
дієть ся з нами в Австрії. Та
ба, Дума радить, а полєні
суди розстрілюють невин-
них людей, депутатів а-
рештують за агітацію се-
ред народа, козаки тнуть
пкіру нагайками „опор-
євующам“. І чиж можуть
бути бесіда про легальну
дорогу борби. Ніколи. „Зем-
лі“ народ бажає з цілої ду-
ші, а великодушний Сто-
липін, що кавав парламент
російський обставити вій-
ском для зазначеня великої
пошани для конституцій-
лізму, заявив торжествен-
но, що відбирати землю від
теперішних єї власників
значилоб ломити відвічний
божий закон єввятої при-
ватної власности. Але і му-
жик російський дослухав ся
уже історії своєї минувши-
ни, і ніяк не хоче вірити в
в божевільність того закона.
І який же тут вихід. З ко-
лом, чи без кола. Єй дубі-
кушка, ухнем! Кажуть що

революціонери сими часами
перевозили в Росію багато
маніхерів. Чейже на дур-
но їх не куповали. І аж
годі, після того, як „потече
сто/ріками кров у синає мо-
ре“, настане пора, коли
на волі помолать ся не-
вольничі діти, і спомянуть
що не злим, тихим сло-
вом“.

Се про землю. А деж во-
ля? Недавно ще „пьяна“ в
ступу спала. Наші мужики
коли чого бажали, то перш
усього хліба. Та коли поча-
ли простягати за сїм хлі-
бом руки, замість хліба си-
наків через пальці, плечі і
голову діставали. І допер-
ва сі синяки — а богато й
від них групом лягло —
задля хліба викликали в
душі нашого мужика ба-
жанє волі, волі допрощу-
ватись село хліба. Але ні-
хто й не спішив тут за-
спокоювати сего бажаня,
аж коли небезпечно стало
дальше забороняти боро-
тись легально за кавалок
хліба, знесено в Австрії за-
борону страйку. Та що з
того, коли польський старо-
ста разом з польським про-
куратором і польським учи-
телем яко доносчиком так
пособили страйкуючим, що
й десятому заказував ко-
ристати з закона про страйк.
Але і се лихо немало по-
житку принесло для євві-
домости нашого мужика.
Він забажав не тільки волі
боротись за кусок хліба,
він бачив лихо в всьому
окруженю. В польськїм учи-
телю, польськїм старості і
в польськїм прокураторі. І
в його душі виринуло ба-
жанє своєї рідної школи,
своїх урядників, і ми зро-
зуміємо резолюцію надвір-
нянських Гудулів, в справі
нашого університету, в я-
кій говорить ся, „що нам
треба найвищої школи, бо
тогда би ві всіх урядах на-
ши люди були і бідному
Гудулови лекше було би за-
вами“. Сі щирі слова хоч
не доказують властивого
розуміня ваги „найвищої
школи“, але і се вузеньке
поняте про потребу „най-
вищої школи“ вистарчить,
щоби для справи нашого
університету приєднати за-
гал нашого народу. Так на-
ші люди в Галичині вже
розуміють слово „автоно-
мію“. На Україні наші сту-
денти підняли клич своєю-
го університету в Києві.
там справа своєї рідної
школи, свого „самоврядо-
вання“ стає що раз загаль-
нійшою, поняте волі шир-
шає і коли тільки наста-
нуть там дні „обновленя“
ми не страхаймось, наче
народ наш приспаний во-
рогами не забажав жити
таким житєм, яким живуть
всі культурні народи. По-
сля того, як проявляють
ся жите наше по сїм
по тім боці Збруча, наві-
крайні песимісти (ті, що
зневірились в кращу бу-
дучність) кинули об землю
свою зневіру і зрадили на-
вою надією на будуче. Во-
наша краєва преса аж по-
лакотить в тому твердом
переконаню нашої наро-
дої мови і в певности на-
шої будучности.

Висновуючи з попереднього скажемо коротко. „Землі і воля“ оті два ключі, без яких нам неможливо існувати як культурній і самостійній нації, починають ставати щораз то серйознішим і свідомішим бажанем нашого народу, і се власне єсть запорукою нашого цілковитого відродження. Коли загаль народу забажає зміни рабських відносин, то немає сили, щоби спинити його в сім стремленні. І так ми думаємо про наш український народ по сім і по тім боці Збруча.

Напрасні страхи.

В восьмому числі „Свѣта“ якийсь добродій під іменем Нечипора розказав байку про зайця.

Сидів собі заяць під кущом та й щіпав травичку. Недалечко йшов паний музика й заграв на бубні. Заяць подумав, що то реве яка звірюка та й так перелякався, що з переляку бухнув ся в річку та й утопив ся. Мораль з тої байки виводить ся така. Люди часто причиняють собі багато біди і шкоди, перелякавши ся того страховища, якого в дійсності зовсім і не має.

Сю мораль д. Нечипор прикладає і до Українців. „Чому вони“, пита він, „не прилучають ся до православія? Чи вжеж через те, що боять ся підпасти під царське ярмо та самодержавний кнут? Чи ж то не страх зайця перед бубном“?

На мою думку д. Нечипор цілком ся помиляє, бо байки про зайця ніяк не є можливим приложити до Українців.

Через віщо справді Українці не хотять прилучити ся до православія і вороже відносять ся до тих, що приймають православіє? Через те, що вони Українці; через те що вони від щирого серця люблять матір Україну, люблять свій нарід, свого рідну мову, свої національні звичаї. І поки Українець вістане ся Українцем, або поки ся не переміне напрямку тутешньої православної місії, доти він не може ані слухати про православіє.

„Як же то так“, здивує ся де хто, „може бути? Чи вжеж не можна бути щирим Українцем і православним?“ — Ніяким способом не можна, і той, хто має близькі зв'язки з місією, то знає її головних діячів, і погляди і їх бажання, той не буде мати ніякого сумнію, що при сучасних обставинах не можливо зв'язати православіє й українство.

Щоби переконатися в тому, треба добре пам'ятати, що православіє як в Юсній так особливо в Америці не є виключно релігійною громадою, яка би мала за мету підтримуване і розповсюдження православної ученя. Крім розповсюдження релігійного ученя православна місія

має на меті проводити між українським людом в Америці огидне москвофілство.

Звістно, що православна місія в Америці відбирає від російського уряду чималу суму грошей, які йдуть на утримане архирейства, попов та дяків. Російський уряд, у якому єсть люди більшістю цілком індіферентні що до релігії, ніколи не став би платити грошей на місію, як би вона поставила собі на меті проведення виключно релігійних ідей і перестала би проводити політику російського уряду. Но поки що, ми добре знаємо, що уряд гроші дає, а православні архирей та попи за ці гроші й досі виявляють себе як вірні хлопці й прислужники царя та уряду.

Огляньте православну місію і ось що ви зобачите. Мало що не усі православні парохії складають ся з родимих Українців, а попи майже усі кацапи, котрі мало того, що не уміють говорити на українській мові, а ще з призирством говорять, що й знати єї не хотять. А як піп не кацап, то Українець перевертень, а такий далеко гірший ніж кацап. Бо чоловік, який цурає ся свого рідного народу, своєї рідної мови, відносить ся до неї з призирством, називає єї хлопською мовою, такий чоловік якого другого прозвиська заслуговує, як не Юди. Нарід его вгадував, нарід дав єму можливість панувати, а він таким призирством дякує єму за его піт та кров!

Чи ж може щирий Українець піти до кацапів — попов, які з призирством відносять ся до українського народу і тоді тільки пестять его, як хотять виманити з его кишені кілька доларів? Чи може Українець піти до свого перевертня, який з огидною нахабністю говорить, що він не може читати по українськи, бо не розуміє?!

В православних школах діти також не учать української мови, а московської і тим самим пособляють дегенерації українського народу, бо дитина у дома чує розмову українську, в школі вона учить ся московської, якої ніколи не уживає, нарешті не знає ні своєї ні московської а говорить по англійськи.

Чималою перешкодою, що до прилучення Українців до православія стоїть також той дух реакції і регресу, який панує між православним духовенством як в Росії так і в Америці. За доказами не треба дуже далеко ходити. Часопісь „Свѣт“ (який по справедливості треба би було назвати „Темрявою“) яскраво показує, як досі показує відносини православного духовенства до великого поступового руху взагалі, а в частности до Російського Визвольного Руху. Між тим поступові Українці (а щирі Українці усі поступові) співчують тому рухові всім серцем.

Чи ж можуть Українці, які горячо люблять свою мову, свій нарід, свою землю, чи ж можуть вони з довірям піти до чужинців кацапів, або до своїх перевертнів, які не мають ніякого сумління, ніякого почуття в серці, в душі котрих замість серця лежить камень, Богом яких є золотий телець? Чи ж можуть поступові люди піти туди, де панує дух темряви, дух реакції? Чи ж можуть вони піти до тих людей — вовків в овечих шкурах, які захищають сучасне безправя робочого люду в Росії, пригнобленого царем, шляхтою та богачами? Ні, не можуть, бо то було би відчуження від усього рідного, дорогого, доброго, то було би самоубийство.

Нехай православіє відкине від себе політичні мети, нехай проповідує і розповсюджує тільки релігійне ученє. Нехай на парохіях будуть настановлені українські пастирі, які би добре знали українську мову і любили би український нарід. Нехай пастирі добре згадують собі, що їх обов'язком є проповідувати тільки слово Боже і то на зрозумілій с. є. українській мові, тоді тільки д. Нечипор мав би якісь реальні підвалини робити Українцям свою пропозицію, що до прилучення до православія.

Тепер же ми добре пам'ятаємо, що православні попи — то суть вовки в овчих шкурах, а православна місія — є також агентом російського уряду. Ми добре знаємо, що усі православні славлять не тільки Христа, але суть примушені славити й царя, який для американського Українця має не більш ваги, як султан турецький або шах перський.

Українець.

Мое слово про національну організацію.

Чим скорше тим і краще взяти такий букет, але если зв'язати, то щоби всі свідомі сього, — не лише ті, що виголошені були М. С., але взагалі всі, що їм дороге імя: Україна, могли брати участь в національній організації і обговорювали як найсовітійше і як найпростійше єю справу і такі рішуче брались до діла! Що до мене, не стану тарабанити бога, то, бо сказати — я вже такої вдачі, що люблю все вислухати... і сказати так або ні. З початку думав, що се лише далекий голос, що лише десь далеко продираєть ся і з часом зникне як камфора, та бачу тепер, що голос такий протидираєть ся і обнімає-кружить по Сполучених Державах і по Канаді аж від океану до океану. Найголовніша програма: Т. Тетянин споминав в 14 ч. Свободи, і щоб Канадійці обдумали відповідну програму. Се мене як і інших товаришів найбільше обходить, але не думаю, щоб вона так різнилась,

щоби не могла творити одного тіла із ам. Українцями і щоб не мож з'їхатись бодай в кілька літ де між Вінніпегом а Нью Йорком. Чейже загаль допоможе також. По моїй думці такий з'їзд мавби бути першим огнищем слів, щоб розходили ся по цілій Америці житвом України. Се не булаби конвенція Союзу, ані незалежної церкви; се бувби перший крок в таким розмірі і заінтересованю, щоби гуртував всі думки і проекти, як також і діла синів України.

Тепер розходить ся о те, чи все то, що попередні товариші говорили і що єще будуть, приймуть ся у всіх тах, що свідомі свого існування і тому не завадилоби, щоб кождий хто интересуєть ся кинув бодай слівцем в наш орган, але лише той, що зумів би зрозуміти висоту справи і постояти за неї. Не завадилоб також висунути програми сьогобичних і тогобичних і хто чуєть ся в силі нехай говорить, бо я грішний єще не маю досвідів з причини короткого мого існування і в інженерці таких організацій не мав нагоди розмірювати.

Зрештою я за тим, щоби не була відрубна організація Спол. Держав від канадійської, а если ксеченно, то нехай би подав хто з т. причини.

В кінці не знаю, як поводити організацію з іміграцією, хіба що мусілоб ся берегти не національності а іміграції. Тут розходить ся лише о те, щоби український народ піднести духово, а про іміграцію дбати правительству.

Весьо то добре, що т. Т. написав К' питаю — і я власне стану між т. М. С. і т. Т. і жду як буде краще і користнійше для нас і вас. Шкодаб було якби зачате коване жєлізо шурзів.

Арій.

Селянські розрухи в Румунії.

Те, що тепер дієть ся в Румунії, — загальний і страшний у своїх об'явах селянський бунт, що потрясає самими основами держави, — се не антижидівські розрухи, як голошено сразу, тільки соціально-економічний рух, якого причини лежать у самих основах соціального і політичного ладу в Румунії.

Румунія має плодючої землі для 12 мільонів людности, а що край числить тільки 6 мільонів людности, з того 5 мільонів хліборобів, то при відповідній аграрній політиці в краю міг би цвісти загальний добробут. Але земля не знаходить ся в руках тих, що оброблюють її, тільки в руках великих земельних власників — „бояр“, і тому замість загального добробуту бачимо в Румунії найстрашнішу нужду хліборобської людности і як результат тої нужди — теперішній селянський бунт.

Основи під теперішню нужду хліборобської людности поклало правительство ще при знесеню панщини 1864 р. Тоді наділено селян землею по такій нормі, що кождий селянин, який мав:

в Волощині	4 воли й 1 корову, дістав 500 арів)
2 „ „ 1 „ „	372 „
1 штуку худоби „	357 „
в Молдавії	4 воли й 1 корову, дістав 786 1/2 арів
2 „ „ 1 „ „	572 „
1 штуку худоби „	357 „

В 1878 р. переведено другий поділ землі, при яким дістало наділи 511.896 селянських родин, разом 2.038.639 гектарів землі. Однак і ці перші і при другому поділі землі десятки тисяч селянських родин не дістало нічого, а наслідком зросту людности швидко спролетаризували ся й ті круги селянської людности, які наділено землею. Не маючи власної землі, мусіла селянська людність винаймати її в бояр, а що з одного боку попит на землю ставав що раз більший, а з другого наслідком експорту румунського збіжжя ціна землі пішла в гору, — то вкінці ціни найму землі дійшли до неможливої висоти. До того треба додати, що бояри не ведуть господарства у власнім заряді, тільки винаймають свої маєтності земельним спекулянтам, які знов з другої руки віднаймають землю селянам. І так в 1905 р. з земельної власности над 100 гектарів тільки 38.4 проц. оброблювано в власнім заряді, а навіть з власности нижше 100 гектарів віднаймає ще 38 процент. Така маніпуляція з землею ще більше підвисувала ціни на землю і тим самим збільшувала нужду селянства. Вкінці почато перемінювати на управну землю пасовища, так що селянам стало неможливо займати ся ховом худоби.

Яке було положення селянства серед таких аграрних відносин, на сім спинамо ся низше на основі королівського маніфесту, а тепер перейдемо до положення Жидів у Румунії.

Берлінський трактат з 1878 р. накладає на Румунію обов'язок перевести рівноправність Жидів, але сього обов'язку румунське правительство досі не сповнило. Жиди не мають виборчого права, виключені з публичних урядів та адвокатури, виключені з офіцерського стану, хоч мусять на рівні з іншими служити в війську, не мають права купувати землю і т. д., — одним словом творять якусь низпу класу громадян, яка позбавлена прав, а має тільки обов'язки. Очевидно, багаті вміють обходити ті виїмкові постанови против себе. Так пр. заказ купувати землю обходять так, що винаймають землю від бояр, щоб опісля винаймати її селянам. Таким чином в руках нечисленних жидівських родин знаходять ся великі простори землі, які дають їм змогу визискувати селян. Але загаль Жидів живе в великій нужді й понижено й від часу до часу бачимо, як цілі маси бідних, голодних і одвертих жидівських нуждарів тягнуть до Америки.

Румунія, подібно як Росія, стала від часу до часу тереном антижидівських розрухів. Темноту й нужду румунського селянина визискувано, вказуючи йому, як на винувника його положення, не на боярина — власника землі, на який він лишає свій піт і кров, тільки на Жида. А та обставина, що безпосереднім визискувачем селян був не боярин, тільки посесор-Жид, була дуже на руку тим, що хотіли відвернути селянські очі від правдивої причини селянської нужди. І селяни нерас уже били Жидів, били, очевидно найбільш біднійшу бідноту, бо багаті все знаходили хоч які-такі способи охорони.

Антижидівський характер мали з початку й теперішні селянські розрухи, очевидно, завдяки тим самим силам, які й давніше виказували селянам як на причину всеї їх нужди, — на Жида. Але швидко перемінювали ся вони в чисто аграрний рух. Очевидно, що збунтовані селяни не щадять Жидів, на скільки являють ся їх визискувачами, але так само не щадять бояр. Не раса против раси, не віроісповідане против віроісповіданя, тільки класи бореть ся против класи, визискуване селянство против тих, на чий землі працює воно в користь не собі, тільки тим, що загарбали землю в свої руки. І чим далше, тим більша плановість видна в розрухах; бунт, розширюючи ся, погубляє також свідомість збунтованих. Бачимо випадки, що резервісти, покликані до заведення порядку, з революційними піснями на устах виповідають послух і лучать ся зі збунтованими, — не аби який об'яв народної свідомости..

А становище правительства? Очевидно, в першій мірі мусить бути заведений „порядок“. І старе консервативне міністерство Кантакузена і нове ліберальне міністерство Стурдзи не жалують тих сил, якими розпоряджає, щоб завести той „порядок“. Змобілізовано всю армію, весь край залитий військом неначе в часі війни, селяни в військових мундурах, загінно-тизовані й позбавлені своєї волі військовою дисципліною, проливають кров селян, що встали до боротьби за ліпше життя.

Але се так не помогло. Вкінці правительству мусіло признати, що рух — глибокі соціально-економічні причини. І воно призначало се в цілій основі в королівським маніфесті. Сей маніфест, се найліпше свідомство тої безмежної нужди, в якій жило досі румунське селянство. Видно, що при вимірюваню ґрун-

СПРАВИ „СОЮЗА“

Отець духовний „Союза“:

о. Стефан Макар, Phone 46-12
11 May St., Ansonia, Conn.Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1906-1908.

Председатель:

Бонстантин Кирів,
140 Essex St., Jersey City, N.J.

Місто-председатель:

Іван Парилля, Terryville, Conn.

Касієр:

Алексій Шаршона,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:

Теодозій Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:

Т. Талпаш, Shamokin, Pa.

Лев Моніт, Lansford, Pa.

Михайло Беля, Holyoke, Mass.

Матій Семенюк, Sayre, Pa.

Андрій Овсак, Trauger, Pa.

Ф. Подивка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.

о. Лев Левицький, Minersville, Pa.

Осип Стегевич, Shamokin, Pa.

О. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:

Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одне з руско-американських організацій в Америці.

Приймає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа \$1000.00,
Посмертне за жінку \$400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до \$300.00.В разі утрати: а) обох очей ніг або рук \$1000.00,
б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить по року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожне братство приналежне до „Союза“, повинно мати цієї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На ці книжки повинно кожне братство заплатити 5 доларів до каси „Союза“.

Посмертні вісти.

Істрак Сильвестер член Р. Н. Союзу від 95. Beaver Meadows, Pa. помер 27-го марця 6.

Небіжик походив з Галичини села Воля Яворова пов. Сяноч.

Гончарик Анна, 8 літня донька Ніколая і Теодора і членкиня Р. Н. Союзу від 53. Pittsburg, Pa. померла 28-го марця 6. Р. Вічна пам'ять!

Ч. 153. КВІТ \$1000.00 на тисячу доларів, котрі п. Варвара Горошак отримала як посмертну заповіту по мужу

Іван в Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Mt. Carmel, Pa. 4 Apr. 1907.

Варвара Горошак.

Свідки:

Іван Голда

Юстина Щипчик.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 2.

Дмитрій Корочак, предс.,

Ів. Воргач, секр.

Ч. 154. КВІТ \$1000.00

на тисячу доларів, котрі п. Юстина Худинця отримала як посмертну заповіту по мужу Семані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa., 8 Apr. 1907.

Юстина Худинця.

Свідки:

Іван Глова

Гавриіл Худинця

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 1.

Гавриіл Малиняк, предс.,

Йосиф Кулик, секр.

Ч. 156. КВІТ \$443.85

на чотириста сорок три доларів 85 центів, котрі п. Марія Дарговська отримала як посмертну заповіту по мужу Андрю з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa. 8 Apr. 1907.

Марія Дарговська

Свідки:

Іван Глова

Гав. Малиняк

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 1.

Гав. Малиняк, предс.,

Йосиф Кулик, секр.

Ч. 157. КВІТ \$112.30

на сто дванадцять доларів 30 центів, котрі п. С. Хорошак, Й. Кулик і Антоній Лучковець отримали як кошта похор. по Андрю Дарговському з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa., 8 Apr. 1907.

Свідки:

Іван Глова

Гав. Малиняк

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 1.

Гав. Малиняк, предс.,

Йосиф Кулик, секр.

Ч. 158. КВІТ \$127.50

на сто двадцять сім доларів 50 центів, котрі брацкій Уряд отримав як кошта пох. по Дим. Степчуку з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

С. Цап,

Йос. Геренда

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 160. КВІТ \$450.00

на чотириста доларів, котрі п. Йосиф Ядвак отримав як посмертну заповіту по жоні Еві з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Йосиф Ядвак.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 165. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 166. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 167. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 168. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Свідки:

Іван Голда

Юстина Щипчик.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 2.

Дмитрій Корочак, предс.,

Ів. Воргач, секр.

Ч. 154. КВІТ \$1000.00

на тисячу доларів, котрі п. Юстина Худинця отримала як посмертну заповіту по мужу Семані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa., 8 Apr. 1907.

Юстина Худинця.

Свідки:

Іван Глова

Гавриіл Худинця

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 1.

Гавриіл Малиняк, предс.,

Йосиф Кулик, секр.

Ч. 156. КВІТ \$443.85

на чотириста сорок три доларів 85 центів, котрі п. Марія Дарговська отримала як посмертну заповіту по мужу Андрю з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa. 8 Apr. 1907.

Марія Дарговська

Свідки:

Іван Глова

Гав. Малиняк

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 1.

Гав. Малиняк, предс.,

Йосиф Кулик, секр.

Ч. 157. КВІТ \$112.30

на сто дванадцять доларів 30 центів, котрі п. С. Хорошак, Й. Кулик і Антоній Лучковець отримали як кошта похор. по Андрю Дарговському з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa., 8 Apr. 1907.

Свідки:

Іван Глова

Гав. Малиняк

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 1.

Гав. Малиняк, предс.,

Йосиф Кулик, секр.

Ч. 158. КВІТ \$127.50

на сто двадцять сім доларів 50 центів, котрі брацкій Уряд отримав як кошта пох. по Дим. Степчуку з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

С. Цап,

Йос. Геренда

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 160. КВІТ \$450.00

на чотириста доларів, котрі п. Йосиф Ядвак отримав як посмертну заповіту по жоні Еві з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 165. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 166. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 167. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

Ч. 168. КВІТ \$15.00

на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Будигаз отримав як посмертну заповіту по сні Стефані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Northampton, Pa., 6 Apr. 1907.

Свідки:

Ігнатій Морун,

Іван Клеман.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 33.

Гав. Онушак, предс.,

Михайл Петрик, секр.

у, а тепер робить в околиці Чикаго. Маю демості йому про важку справу. Хотіли б йому апар або він сам май писмо на адресу:

Semet Kochan, Box 124

Arnold, Pa.

Свідки:

Іван Голда

Юстина Щипчик.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 2.

Дмитрій Корочак, предс.,

Ів. Воргач, секр.

Ч. 154. КВІТ \$1000.00

на тисячу доларів, котрі п. Юстина Худинця отримала як посмертну заповіту по мужу Семані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Shamokin, Pa., 8 Apr. 1907.

Юстина Худинця.

Свідки:

Іван Глова

Гавриіл Худинця

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 1.

Гавриіл Малиняк, предс.,

О хрунівстві.

(Конець).

Хрунь здохне а свого не діпне.

Хто сему не вірить, може легко перекопати ся. нехай лише о се поспитає якого старого хруня, котрий хотів якийсь час кушав пици в хрунівського корита, або спитайте тих, що були при хрунівській смерті. А хто хоче, то нехай собі уявить, що хруні може часом бодай своїм товаром вдоволять ся. Хоть те все і дурне і пусте, що хруні за свої найбільші святащі уважають, що то все за що вони ніби борються, то ошука, фалш і брехня, та може таки се бодай їх самих вдоволяє? Може коли наситять ся? Ніт, годі! Хто на хрунівську дорогу пустив ся, той таки хруньом і здохне, а свого ніколи не діпне. Подивім ся до історії, котра оповідає не що буде, але що вже було; праміром про Альбігенців (р. 1208—1229). В початках 13-го віку жив в Франції розумний та просвічений нарід, що бесідував гарним нарічем провансальським. Не могли довше терпіти своїх облудних та паньсковатих єпископів та прелатів, бажаючи глибокої науки та святийшої віри ніж та, якою їх єпископи з приказу єпископів дурили — сказали: проясв. Риму і заложили собі своє богочестиве товариство. Були се часи забобонів та мертвих форм, вони свідчили одно і друге словом і ділом. Зло було за велике, то і вони в своїй ревності посунули ся за далеко. Завели у себе по костелах такий лад, який днес єсть у пресвітеріанів, але надто умертвляли своє тіло і строго постили. Сей поступок звесь у католиків ересь. Знайшли ся хруні, котрі не з побожності, але з лакомства на щедрю заплату зачали на них доносити, що так і так, — сподівали ся хруні, що всіх Альбігенців виженуть з крає. або вимордують, а хруні за то що тримають ся ніби вірно папи, дістануть всі по них мастки. Тимчасом що ся діє? З крестами на грудях і в надії багатого рабунку пустило ся велике число народа проти нововіртців і насильно виламали брами міста, а вдерши ся до середини, зачали різно в страшний і нечуванний спосіб. Хруні бачать, що вмісто панувати прийде ся і їм враз з еретиками гинути, тож від офіцерів випрошують ся, що вони то суть власне ті заслані, що то аж папі на своїх краях донесли. Тоді офіцери удали ся за порадою до папського легата Arnolda Amalrica і патали по чім можна пізнати католиків від еретиків? І — делегат відповів: „Мордуй всіх, Бог вже сам буде гаразд знати, котрі суть єго“. Бретики винули смертю мученическою за свої переконання, а хруні за що? Хотіли стягнути на других кару, для себе майно, тай не допняли.

Місто Паргород облягали Турки, та ніяк не могли здобути. бо Греки хоробро боронили ся. Захотів оден хрунь Грек свого діпняти, а то схрунити ще раз але фєст, а за то дістати дочку султана за жену. Пар турецький приобіцав, що тогди прийме єго за свого зятя, як той Грек допоможе єму через зраду місто здобути. Стало ся — хрунь зрадив, Турки християнське місто в свої руки взяли. Що там хруня обходять родина, країне, вітчизна, як він у самого царя має ласку. Пар слова не ломить, — коли хрунь по заплату приходить, султан жадає, щоб хрунь ще і турецьку віру приймив, хрунь за царську ласку готов на все радо і охотно. Та видно хотів Турок, а хруньом мерзнув ся, бо таки враз казав з хруня крецену шкіру здерти, заки мав вінчати ся, та хрунь хотів відважно свій нарід запродав і свою віру зрадив, то таки скорше в страшних муках здох, ніж діпняв свого. Інший хрунь, що всіх ошукував і сам ошукав ся, але ніби свого діпняв, і хруні таке побідю називають. Запродав ся посіпакам царським за тільки єрібла, що аж сам не схоче. Посіпаки слова дотримали, коли прийшов хрунь, єго красно і твердо посадили, в кітлі єрібла натопили і кипятком хрунівську морду так заляли, що також — здох.

Се все то за більші хрунівські заслуги, коли справа в царями, великими панами або бодай їх посіпаками; за менші подвиги хрунівські і з менше знатними людьми, то скорше з хрунями справляють ся, а найчастіше самі хруні, щоб людям багато труда не робити, то кінчать з собою так, як їх патрон Юда.

Та помімо того всею люди знають, що хруні не переведуть ся, хоть свого не діпне, а все таки хрунь хруньом і здохне.

13. Перед хрунями пересторога.

Не одному з читачів може і навкучило ся про сю гидоту читати, може кому обмерзло, може хто набрав такої відрази до сего слова „хрунь“, що і по коней життя не схоче бути єго властителем, та я сего лиш і бажаю, щоб честні читачі, пізнавши підлоту, злобу та мерзоту хрунівства, могли і уміти устерегти ся сеї зарази. Хруні сего не читали, бо або читати не уміють, або хотів уміють, то придержуючи ся старого хрунівського звичаю воліють за сей час в салуні при барі похрунькати, або бодай хрунівські очі підбавити та горшки трепати, ніж где що перечитати.

А честним читателям хочу дати лише сю пересторогу: Хто до тепер в хрунями бував, нехай сю знакомість уважає за страшний сон, котрий на яві не сьміє повторити ся; від хрунів сторонити, з ними нігде не сходити ся, їм ніколи нічого не вірити, памятаючи на то, як підлими зрадниками були всі хруні. Словом, в хруньом жити то так, як живе ся з найбільшим зрадником і розбійником, се єсть як найострійше і здалека. Се правило найбезпечнійше, тому єго держати ся найпоряднійше.

14. Конець.

„Не вір ворогові твому во віки, хоть покійно зігнутий приходить, не вір єму“. (св. П.). Если хочь би перед самою смертю схотів хрунь правду сказати і зі свого жатя висповідати ся, то чули бсьте з уст єго, що він і злодієм і ошустом і чернителем; що єго ремеслом є нападати на людей невинних і мордувати всякі почуття справедливости. Поволи признає ся, що він свою віру зміняв і других до того підмавляв, що змишляв неправду і чорнив других. Але і тепер з ним дуже треба бути осторожним, бо хоть він признав ся і поправу обіцяє, то він все таки хрунь, не вір ворогові. Не дивіть ся на то, що він в груди бе ся і плаксиво говорить, бо він все те удає; не вір єго покорі, солодким словам, милим очам і невинним усміхам, але тим більше стережи ся, яко грозячої небезпеки. Хотайби тебе хто і прихитав до хруня, не вір і не люби єго, бо він не простить зрадник, але займий, заразливий і найгірший, котрий кожоді хвилі готов втрутити тебе в найбільшу біду. Хрунь, що ціле життя не мав почуття справедливости, не мав здорового розумовання, що через цілий свій вік не годен був переняти ся ніякими висшими ідеями, хрунь що в найвишшу свою ціль уважав, щобі всякими можливими средствами хотьби і найпідлішими заспокоїти свою звір'ячу жадобу, у котрого для того лише сильні міра сего вагу мають, а все инше без гначіня; хрунь, що ніколи нічим до доброго не причинив ся, але все і всюди робив на перекир доброму; хрунь, що за марний зиск готов запродати зсьо, що вайдорозше; хрунь, що всегда схопний до найбільших злочинів, і чи не він то є власне тим ворогом, котрому св. Письмо каже: не вірити во віки.

І сли люди се все знають, дивна річ, що терплять між собою хрунів, і сли так би ся трафило, то здаєсь, що єще більшу вину як хрунь має той, що на хрунівство зізвляє.

Правда о Православномъ Соборѣ в Мейфилдѣ, Па.

Була на Соборѣ поднята справа о чартерѣ для цѣлой епархії и для поодинокихъ церквей. Пролилось много пустословія отъ о. Архи-бюрократъ Х., но справу коротко и ясно рѣшили оо. Капанадзе и Александровъ съ участіемъ декорныхъ делегатовъ мирянъ.

Поднялся тутъ и вопросъ какъ на дальшее утримовати духовенство и на какихъ плеязкахъ можно открывать новыя парафіи и на який коштъ, — где грошей взяти? Тутъ оо. бюрократы заворушились, закрутились начебъ — то блочыци въ лужку облитыи нафтою,

Почали нарѣкати, що начебъ то и такъ уже грошей дуже мало у миссійной касѣ, а потому по ихъ думцѣ все що можно було зробити то наложити на бѣдныхъ вѣрниківъ податки чтобы было съ чого єще лѣпше жалованіе дати — такимъ „заслуженникамъ архи бюрократамъ“ якъ наприкладъ оо. въ Нью-Йорку, Чикаго, Йонкерсъ, Вильксбарѣ, Минеаполисѣ, Санъ Франциско и др. Въ сво-єму куцому предсоборному проєкту „великомудрая предсоборная комісія“ додумалась до я-сній комісії фондъ и зновъ давалась когось „самообложенія“. Якогобы тамъ де больше нужно на то самообложенія имъ хотѣлось — такъ и осталось звѣстнымъ. А що тычится тихъ парафій лишь имъ самимъ. Но яснѣе въ теперъ стало для всѣхъ людей, что оо. бюрократы крутили ироковъ поберають великія пенхотѣли и на дальшее крутятъ, абы имъ самымъ добре было. Но, отъ на Соборѣ поднялся одинъ изъ Священниковъ „небюрократовъ“ и безбоязненно заявилъ всему соборному со-жее дали съ того и на новыя парафіи. А черезъ 3—5 роковъ и не такъ худобна якъ-тоє пред-ставляють де-кто и що съ тою суммою грошей, котору дає изъ Россіи бѣдныхъ рускій мужикъ на роспространеніе правосла-

вія, можно о много лѣпше ширити миссійне дѣло нѣждо до того часу робилось. А именню, треба на самъ передъ выробити порядокъ и установити: — сколько має доставати Священникъ, фамилійный іеромонахъ або самотный Священникъ, дякучитель фамилійный або самотный, жебы могъ выжити порядно, но безъ излишней роскоши. И якъ тотъ цифра буде выроблена, т. є. якъ буде признано кому изъ духовенства яка пенсія належить, то треба урядити такъ жебы изъ миссійного фонда (що иде изъ Россіи свѣше \$72000 рочно, котрый-то фондъ можно єще по-большити и отъ парафій деякими невеликими поборами на дѣло цѣлой Американской Миссіи) никогда не выдавалось Священнику (або псаломщику) сума превышающая половину єго пенсіи, а другую половину пенсіи жебы давали сами парохіянє, а до того жебы парохія давала гавзѣ, граты и прѣ. якъ оно єсть у насъ по парохіяхъ (хоть и не въ тихъ де поберають великія пенсіи). А и то-та запомога изъ миссійно-го фонду жебы не давалась на 5 роковъ новымъ парафіямъ, а послѣ тихъ роковъ жебы отъ нихъ отбиралася назадъ въ миссійный фондъ и зновъ давалась розширеніе Православія.

А що тычится тихъ парафій въ которыхъ Священники безцеремонно вже черезъ 12 и 14 що оо. бюрократы крутили ироковъ поберають великія пенхотѣли и на дальшее крутятъ, абы имъ самымъ добре было. Но, отъ на Соборѣ поднялся одинъ изъ Священниковъ „небюрократовъ“ и безбоязненно заявилъ всему соборному со-жее дали съ того и на новыя парафіи. А черезъ 3—5 роковъ и не такъ худобна якъ-тоє пред-ставляють де-кто и що съ тою суммою грошей, котору дає изъ Россіи бѣдныхъ рускій мужикъ на роспространеніе правосла-

витися за то-то время що єй да-на на срокъ запомога.

Такий планъ приняла выбра-на на Соборѣ комісія во главѣ которой ставъ по избранію мирянъ о. В. Александровъ, Священникъ изъ Ансоніи, Конн., — дуже мудрый — финансиста. Народъ единодушно захвалилъ предложение єго.

Но конечно то цѣлкомъ не сподобалась тымъ, кому о. Алек-сандровъ прочиталъ урѣзку отъ пенсіи и майже вси то-ты (под-визники за великія пенсіи) вы-ступили гордо насупротивъ плана о. Александрова.

О. Хотовицкий, напр. старал-ся доказати Собору, що если є-му урѣзати пенсію, то єго Нью-Йоркская парафія распадется. Другіє єго товариши протестовали изъ Чикаго тижъ ніякъ не хотѣвъ сгодитися на урѣзку пенсіи и дуже негодовалъ на Анзонійскаго па-стыря. Выступали и другіє Священники жебы о. Хотовицкому пенсіи не зменшати; видно зъ надією що архи-синогага Х. щось имъ. за то дасть изъ Кон-систоріи... або и страха ради. Ой трусы! Но що тычится наро-да, то вси благодарно подивля-лися на пастыря который сра-жался за меншія парафіи и за-розширеніе Православія. Тамъ же вси побачили що о. Хот-частку своей любви переложилъ съ о. Кап. на о. А.—ва... Що съ того выйде, побачимо дальше. Маемъ надію що для Миссіи съ того буде хосєнь, бо въ рахунку Соборной Комісії було по-казано, що майже до 10 тысячъ долларовъ можно урѣзати на рокъ отъ тихъ, що поберають величезны пенсіи. Доказано и то что деякія меншія парафіи поберающихъ невеличкую подпору изъ Миссійного Фонду, о много лѣпше з'организовани и дуже лѣпше стоятъ якъ тойже Нью-Йоркъ, або Чикаго... А що тоє значити мусить?... Ну щобъ то ни значило, а лишь видно и то (хоть и не на радость делега-тамъ), що якъ не законно о. Хо-товицкий вперся въ члены Со-борного уряду такъ єще больше беззаконно выдумалъ и на даль-шее „соборную комісію“ и вы-бралъ себе въ ню и еще кого хтѣлъ, а навѣтъ и єдного дяка не глядячи на то что дяки жа-дного голоса на Соборѣ не могли мати. Отже вышло такъ, що оо. бюрократы у представителей народа голось на Соборѣ одня-ли, а дякамъ єго дали, жебы въ той способъ усилити свою не людскую партію. А изъ сего выхо-дитъ що Соборъ отъ начала бувъ поспутымъ оо. описанными выше бюрократами. Они єсть и будутъ виною того, що люди не узнають того Собора, а тѣмъ меньше узнають то що набирає-такъ званная „послѣ — Собор-на Комісія“ о. Хотовицкимъ и єго компанією во главѣ.

Владыка Архієпископъ Ти-хонъ видно що хотѣлъ жебы Со-боръ запровадивъ якієсь поряд-ки, бо якъ зашло слово о. Ми-ссійный фондъ и була выбрана на Соборѣ комісія изъ 4 Священниковъ и трєхъ мирянъ же-бы переглянула рахунки и дала свое мѣтїе: якъ можно помѣти-ти дѣло Миссіи, — то Архієпи-скопъ Тихонъ повелѣлъ Касси-ру Консисторіи дати комісіи финансовыя книги и отвѣдѣ-ти на всѣ вопросы тойже. Шо и было зроблено. Но то-то ой же якъ не сподобалось „поборни-камъ старого строя“ т. є. оо. бю-рократамъ и они всячески ста-вали въ перешкодѣ ново-пред-ложенному плану.

Владыка Архієпископъ выпо-вѣлъ Собору и Конвенціи, що отходитъ въ Россію, — люди сердечно подяковали єму за єго дому и щирю працю на користъ Амр. Прв. Русм а Конвенція предложила Архієп. званіє по-четного члена Прв. Общ. Вза-щи, — Владыка подяковалъ и принявъ честь.

Далосъ чути делегатамъ що

на мѣсто Арх.—Епи. Тихона и-де до Америки Преосвященный Епископъ Иннокентій изъ Аля-ски. Амр. Русь которого добре знаєє яко великого труженника, мужа мудрого и строгого. Здає-ся що якъ разъ теперъ того Вла-дыки и потребно для Прв. Мис-сіи спл. держ. Америки. Прав-да, той Владыка єсть дуже не до сподобы загордѣвшему о. Хото-вицкому и єго камерири бюро-кратичной. Но они можуть вже и до Россіи пойти, тамъ ще и для такихъ єсть мѣсто, а въ Аме-рицѣ, якъ приде и осяде Епи-скопъ Иннокентій, буде въ Првсл. Миссіи поступъ напе-редъ и Епархію буде правити самъ той Епископъ, а не оо. бю-рократы со своими поадами, котрыхъ вже давнє пора про-гнати пречъ.

Бувши до того часу Прдс. Общ. Вза-щи о. І. Капанадзе передалъ дѣло організації въ прекрасномъ порядку и съ су-ммою грошей \$15.000 новому уря-ду. Общ. за о. Капанадзе красно процвило. Честь и слава тому правдиво доброму пастырю и приятелю народа, а и тымъ кто єму послѣдус. — Побачимо чи зробить що доброго для народа новый предсѣдатель О.—ва Вза-щи, чи нѣтъ. Бачили мы на Со-борѣ и Галицкаго Сщв. о. Ар. Сѣтинскаго: розумный чело-вѣкъ, красно говорятъ, съ оо. бюрократами не тримаетъ, а за то мабуть и ласки одъ нихъ не до-стає бо сирота хворый єсть. Та-какъ-бы и бувъ здоровымъ, если достає изъ Консисторіи лишь 10 долларовъ мѣсячно, а тоє самое отогнало одъ нашей Миссіи и о. І. Ольшевскаго... Така то правда у оо. російскихъ бюро-кратовъ, — ой хотъ-бы вже скор-ше тому наставъ конецъ и запа-нувалабъ справедливость, а въ той часъ настане и єдиненіє. У оо. бюрократовъ теперъ остаєся єдина надѣя, а то жебы изъ Рос-сіи прислали Епископа „грино-ра“ и челоуѣка слабенькой во-лѣ, або такого бюрократъ якъ и они то въ той часъ они и на дальше будутъ „правити“ Епар-хіей. Ну але если zostanie тутъ Преосвщ. Иннокентій, то не ма-ло ихъ поїде въ Россію бо онъ самъ буде „правиль“.

Делегатъ мирянинъ. (За зміст сеї статі Ред. не від-повідає).

На будову власної хати для чи-тальні „Просвіти“ в Кульчицях, пов. Самбір, прислали доси оці добродії:

З Америки: о. Гр. Кульчицкий Цмэйло з Карнері 127 К., М. Кульчицкий, Губяк з McKees Rocks 25 К., Пе-тро Читович з McKees Rocks 5 К., Ілько Петришин з McKees-Rocks 5 К., Іван Губяк Кульчиц-кий 5 К.

З Старого краю: Петро Кульчицкий Поливка 20 К., о. Семен Кульчицкий з Во-щанецъ 20 К., Антін Баранецкий з Радомиля 10 К., Семен Куль-чицкий Ручка Львів 10 К., Іван Бачинський капітан Львів 6 К., Іван Баранецкий уч. нар. з Се-мишнова 5 К., Флор Кульчиц-кий Густ листар з Бохні 4.10 К., Клим Кульчицкий Губяк прок. Станісл. 5 К., С. Кульчицкий Смитанка Бялобожниця 4 К., о. Дм. Хомяк з Самбора 4 К., Ан-тін Кульчицкий з Грабівця 2 К., о. Мих. Ортинський з Самбора 2 К., Еміль Монастирський з Го-родища 1 К.

Разом 257 10 К.. Тим Добродіям з Америки що вже до тепер услухали нашого голосу дякуємо сердечно за жер-тви і просимо тих Добродіів-емі-грантів з Кульчиць, що єще не прислали жертв чим скорше сла-ти гроші на адр. о. Дм. Горди-нський Антонович парох в Куль-чицях почта Самбір, Austria Ga-licia. Бо з весною хочемо зачати будову а гроша нема.

За комітет: о. Гординський, парох, Василь Кульчицкий, акад.

Селянські розрухи в Румунії.

(Докінчене зі стор. 5-ої.)

твого податку була інша міра для бояр, а інша для селян, коли маніфест обіцяє накладати від нині ґрунтові податки по однаковій нормі. Видно, що навіть державні землі віднаймають земельним спекулянтам, коли маніфест обіцяє віднайти їх виключно селянам. Видно, що при стяганню належності найму за землю управлявано вишк через перемену грошевої належності на роботу, коли маніфест обіцяє, що належність найму буде віддавана в грошах. Видно, що при даванню задатків на роботу панувала найгірша лихва, коли маніфест обіцяє завести в таких випадках найвище 10-процентну норму. Видно, що за віддаване землі селянам накладано на них надмірні тягарі, коли маніфест обіцяє унормувати її відносно закону так, щоб ті тягарі не перевищали фізичних сил селянина. І видно, які ціни за землю отагано від селян, коли маніфест обіцяє, що за ті землі, які вони винаймали, заплатять найвище третю частку умовленої ціни. Крім того маніфест обіцяє заповістити нагромадженню землі в руках одного посесора, устанавлюючи максимум 4000 гектарів, які може винаймати одна особа. Далі маніфест обіцяє завести спеціальні органи влади, які слідити-муть зберігання заповіджених аграрних законів. Вкінці окремі банки мають нести поміч селянам у винаймі і закупі землі.

На передостанньому засіданню парламенту палата прийняла одногласно в першій читанню всі аграрні законопроекти, заповіджені в маніфесті. Очевидно, колиб усі ті проекти стали законами і були як слід переведені в життя, то се чимало облекшило би важку долю румунського селянства. Але чи не думає правительство заповідженням тих реформ тільки позискати симпатію політичних кругів і наміляти очі селянам, а також дістати моральне право до репресій? Бо коли селяни не вдоволять ся обіцянками самого короля і не перестануть бунтувати ся, ждучи швидко здійснення всіх обіцянок, то, очевидно, не давати їм пардону!... Так скаже всякий Staatsmann. Бо найперше власть мусить завести „порядок“, бо тільки тоді можна приступити до реформи, коли правительство мати-ме спокій.

На останнім засіданню парламенту обі палати прийняли ухвалу, якою уповажнюють правительство завести скрізь стан облоги, де се покаже ся потрібним для успокоєння краю. По приняттю цієї ухвали президент міністрів відчитав королівське письмо, яким король замикає сесію парламенту. І так обіцянки королівського маніфесту й лишили ся пови що обіцянками,

які може здійснити аж слідуюча сесія парламенту, але право заводити стан облоги дає правительству ще теперішня сесія... Бо найперше нехай збунтоване селянство успокоїть ся, а тільки опісля правительство зможе забрати ся до аграрних реформ.

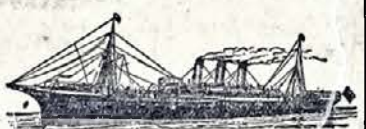
Semper idem! Все і всюди... Коли народ гине в нужді, ждучи покірно, доки не зглянуть ся над ним ті, що мають закон і власть у руках, тоді ніхто не дбає про його долю. А коли він, доведений до краю, встане проти власними руками і власною кровю добути собі право на ліпше жите, тоді кажуть йому: „Найперше мусить бути спокій, а тільки опісля можна буде подумати про тебе. А як не послухаш і не успокоїш ся, то горе тобі, як внутрішньому ворогові вітчизни, бо ми оружно силою примусимо тебе до спокою“!

А коли знов спокій настає,—чи завдяки тому, що нарід повірять обіцянкам сильних світа сего, чи серед крови і трутів „внутрішніх ворогів вітчизни“,—тоді знов ніхто не думає про народне горе, бо ж спрйз панує супокій, значить, усі вдоволені... (З „Діла“.)

Молодий інтелігентний кавалер пошукує мешкання з віктом або без у малої інтелігентної родини між улицями 1 а 20.

Landau, fuer M. G.
177 Stanton St., New York.

Російська Охотнича Флота

Нова пасажирська пароплавна лінія з Нью Йорку до Роттердама і Лібава або назад без переїздання великими двошрубними, скорими пароплавами „Смоленск“, „Петербург“ і „Саратов“.

Дорога з Нью Йорку до Роттердама або назад, триває 9 днів; з Нью Йорку до Лібава або назад 12 днів.

Ціна шифарт:
З Нью Йорку до Роттердама або з Роттердама до Нью Йорку порта класа 65 дол., третя класа каюта 37 дол., третя класа загальна 30 дол.

З Нью Йорку до Лібава: перша класа 80 дол., третя класа каюта 47 дол., третя класа загальна 37 дол.

З Лібава до Нью Йорку: перша класа 87 дол., третя класа каюта 44 дол., третя класа загальна 34 дол.

Усі що їдуть з Австрії повинні вперед порозумітись з нашим спеціальним агентом у Відні: Hermann Pollak, 11 Fugbaggasse № 6, Wien.

З Лібава до Нью-Йорку відходять:
Петербург 13 Мая
Саратов 27 Мая
Смоленск 20 Юнія
Москва 24 Юнія

З Нью-Йорку до Роттердама і Лібава відходять:
Смоленск 8 Мая
Москва 22 Мая
Петербург 5 Юнія
Саратов 19 Юнія
Смоленск 3 Юлія
Москва 17 Юлія

Генеральні Агенти:
C. B. Richard & Co.
31—33 Broadway, New York.

БАНК РУСКИХ ЕМИГРАНТІВ

Головний офіс:
184 HUDSON ST., NEW YORK, N. Y.

Філія:
181 E. 3. ST., NEW YORK, N. Y.

Банк сей залагоджує слідуючі справи:

- 1) Пересилає гроші до всіх країв і держав світа по цінах можливо найтаннших і як найскоріше.
- 2) Продає шифарти на різні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Нью Йорку.
- 3) Виробляє повновасти, контракти купна і продажі заосмотрені підписом консула; перепроводжує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроводжує всякі інші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи звисних старокраєвих нотарів і адвокатів.
- 4) Полагає справи військові, як: увільнене від асентирунку, військовій контролі, увільнене від впрас і т. п.
- 5) Виробляє паспорт для ситизенів виїзжаючих до краю.
- 6) Дає поради в процесах против компаній в разі калітства, смерті, несплати пенди і в других правних американських справах.
- 7) Міняє гроші — старокраєві на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Броші сего Банк Руских Емигрантів готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїжджають до Нью Йорку а не суть ознайомлені з містом. Банк Руских Емигрантів вкладає гроші на процент до американських і краєвих банків.

Десята частка з чистого доходу Банку Руских Емигрантів призначена на Руский Народний Еміграційний Дім в Америці.

З поважанем
Дирекція: Ж. Ардан, гол. С. Ядловский, кас. А. Сабіа, секр.

Адрес:
R. Immigrant Bank. House,
184 Hudson St., New York, N. Y.

Русини! Поклиньте чужі банки а звертайтеся з усіма справами до нас, бо попираючи себе весільно лагодимо усім Русинам заоруку на ліпшу будучність ізбережемо не одного від матеріальних страт, коли тільки кинемо чужих а звернемося до своїх довірених людей.

Новість! Новість!

Машинки до друковання листів рускими буквами,

за якими так багато людей питало ся, вже суть на складі в РУСКИЙ КНИГАРНІ в Скрантон, Па. і продають ся без оплати пересилки в деревляній скринці по \$7.00 а в етатевій скринці по \$8.00. Пересилку оплачує собі замовляючий при відбиранню машинки на експресі.

Машинки до друковання латинськими буквами продають ся вже з оплатою почти по \$1.75 і по \$4.00, а більші яких не можна поштою посилати, лиш експресом, продають ся по тій ціні що і рускі по \$7.00 і \$8.00 без оплати пересилки.

Гумові букви латинські, з яких можна зробити самому печатку до відподоби, друкувати тикети, коверти і т. п. можна набути зі всіми приладами по ціні. 25 цт., 50 цт. і по 1 долар вже з оплатою пересилки.

Присилайте замовлення на адресу:
RUSKA KNYHARNA, Box 128, SCRANTON, PA.

В вязниці.
— За годину мандруєш на шибеницю... Чи маєш еще яку просьбу?
— Хотівби еще зробити подарок наоколо світа.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton Pa.

Можна его бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

ВСІМ ЗВІСНИЙ
Готельник
Іван Воргач

СКЛЯНКИ у него як старокраєві конюхи.
ПОСИЛАЄ гроші до краю скоро і безпечно.

422 N. Maple St.,
Mt. Carmel, Pa.

Одинокий руский адвокат і нотар з Галичини

Др. Юліян Чупка.

Всі справи в судах і у скьянів в повітах Люберне і Лякаванна.

Всі справи судові, повновасти, контракти, справи військові в Галичині.

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
там де банк Неймета.

Приїжджає до Скрантон що Понеділка і Четверга о годині 6 ввечері.

402 S. Washington Ave.,
Scranton, Pa.
там де банк Райхмана.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read The International Socialist Review. Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies. CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher, 56 FIFTH AVENUE, CHICAGO.

Вироба бріджі, мамі, шахи, відемаки, хоругви, уніформи. Цинні і пробні вислає даром.

МОЖЕТЕ ЛЕСТИ ДО НАШОГО РУСКОГО ПОСЛА. R. H. MORGAN, 48 N. Main St., Scranton, Pa.

Хто хоче поселитись у Брит. Колумбії

нехай приїдять до Port Hammond, B. C. Тут є осередок великої багатой долини Fraser River, тут купите землю вироблену і невироблену, із садом і без саду. Тепер пора купувати. Адресуйте так:

Real Estate Co.
Box 65, Port Hammond, B. C.

ЧИТАЙТЕ І

Спис книжок, які продаємо:

* Америка..... 15 ц.	Народний рух австро-угорських Русинів..... 15 ц.
* Ангел та пустельник і т. п. 15 ц.	Новий Завіт..... 4 дол.
* Біблія Велика..... 2 дол.	Образки і загадки..... 10 ц.
* Борба клас і чому робітники організують ся..... 15 ц.	Оповідання..... 15 ц.
* В Старім і Новім краю..... 25 ц.	Оповід. про заздрях богів 10 ц.
* Гріхи мільонерів і т. п. 7 15 ц.	Пестрі звуки..... 75 ц.
* Дещо з історії православної церкви в Америці..... 10 ц.	Про відступників від рос. православ'я..... 10 ц.
* Дещо про звирята..... 30 ц.	* Про нутро землі..... 25 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5..... 15 ц.	Підземні скарби..... 25 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6..... 15 ц.	Шокуса..... 10 ц.
* Драгоманів..... 15 ц.	Псалтир..... 1 дол.
* Емигрант..... 15 ц.	Розмова Поляка, з Русиним 10 ц.
* Журавлі..... 10 ц.	Руско-англійський словар. 20 ц.
* Житє Ісуса Христа..... 1.50 дол.	* Релігійні віровання старинних народів..... 20 ц.
* Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах..... 15 ц.	Смерть..... 10 ц.
* За красою..... 1 дол.	* Стародавні казки та оповідання..... 15 ц.
* Земельне питанє..... 15 ц.	* Стелові люде..... 15 ц.
* Зуб за зуб..... 10 ц.	* Страйк..... 20 ц.
* Казки про Жидів..... 15 ц.	* Стрілий на смерть, робінична драма..... 15 ц.
* Історія Руси з образками..... 10 ц.	Унія в Америці..... 20 ц.
* Капітал і праця..... 15 ц.	* Хто з чого живе..... 15 ц.
* Книжка Рахункова..... 50 ц.	* Які то є люди на землі з 20 образками..... 50 ц.
* Марія..... 10 ц.	* Як мужик ходив до царя правди шукати..... 15 ц.
* Многострадальний народ. огляд історії українського народу..... 20 ц.	* Через кордон..... 15 ц.
* Навернений Грішник..... 20 ц.	
- Атлас цілого світа, англійський 105 мап, 300 сторін, подає імєна і людність 40.000 міст цілого світа і дол.
Мапа Сполучених Держав і цілого світа, 4 стопи широка а 6 стій довга (інші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегди вписати англійськими буквами і то дуже виразно.
Swoboda, 184 Hudson St., New York

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВІЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по-голова від него коптує сего пива, ніколи не болить, то иншого вже не бо єсть здорове і буде пити. поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕПШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.